

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2011

Lucie Marková

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav Dálného východu

Bakalářská práce

Lucie Marková

Život a působení H. B. Hulberta v Koreji

(H. B. Hulbert: Life and Activities in Korea)

Praha 2011

vedoucí práce: doc. PhDr. Miriam Löwensteinová, Ph.D

Poděkování

Ráda bych poděkovala doc. PhDr. Miriam Löwensteinové, Ph.D., za její odborné vedení a cenné rady, které mi vždy s ochotou poskytla. Její připomínky a trpělivost mají velký podíl na tom, že jsem svou práci úspěšně dokončila.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma **Život a působení H. B. Hulberta v Koreji** vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne:

podpis:

Obsah

I.	ÚVOD	5
II.	ŽIVOT A DÍLO HOMERA B. HULBERTA	6
1.	Život v USA a první činnost v Koreji.....	6
2.	Hulbertova misionářská činnost (1893-1897).....	12
3.	Hulbert jako představitel vzdělávací instituce, publicista a především energický zastánce nezávislé Koreje. (1897-1905).....	14
4.	Hulbertova politická angažovanost a jeho první mise do Washingtonu (1905-1906).....	16
5.	Haagská mise (1906-1907)	19
6.	Boj za Koreu v ústraní (1909-1949)	20
III.	Rozbor děl The Passing of Korea a Hulbert´s History of Korea (I, II. svazek)	22
1.	Legendární a starověká historie	24
2.	Středověká historie	29
3.	Zlatý věk Koreje a japonská invaze	32
4.	Mandžuská invaze a rané křesťanství	37
5.	Otevření Koreje.....	42
6.	Vražda královny.....	48
7.	Klub nezávislosti.....	51
8.	Ruské intriky.....	55
9.	Japonsko-ruská válka a bitva u Čemulpcho.....	60
10.	Japonci v Koreji	63
IV.	ZÁVĚR	69
V.	BIBLIOGRAFIE.....	71
VI.	PŘÍLOHA	72

I. ÚVOD

Homer Bezaleel Hulbert byl jednou z největších osobností misionářské činnosti v Koreji od jejího otevření v roce 1876. Tento protestantský misionář, učitel, překladatel, lingvista, novinář, esejista, autor učebnic pro mládež a především lidumil miloval Koreu jako své dítě a snažil se ji ochraňovat a vychovávat. Vždy vzhlížel k této zemi s čistými úmysly a jeho přáním bylo být zde pochován. Nebyl Korejec, ale Američan, a přesto se odvážil prohlásit, že by byl raději pohřben v Koreji, než ve Westminsterském opatství a jeho přání se mu nakonec splnilo.

Ve své práci jsem si dala za úkol popsat život tohoto významného muže ve všech směrech. Práci jsem pracovně rozdělila do dvou částí. V první části se budu zabývat jeho životem a vytyčím nejdůležitější mezníky oddělující jeho život učitele, misionáře, diplomata a nakonec hrdiny, bojujícího za korejská práva. V druhé části se soustředím na popis a rozbor jeho děl. Kvůli předepsanému rozsahu bakalářské práce jsem pro svůj rozbor zvolila díla, zabývající se historickou tematikou, mezi které patří *The Passing of Korea* a *Hulbert's History of Korea* (svazek I a II).

Cílem této práce je zprostředkovat zajímavý pohled na misionáře přelomu 19. a 20. století a představit jeho historická díla i nekoreanistům tak, aby jim porozuměli. Dílo *Hulbert's History of Korea*, svazek I. II., je považováno za nejlepší své doby v oblasti historie a po dlouhou dobu z něj bylo v západních zemích čerpáno. Dílo *The Passing of Korea* představuje korejskou historii v menším rozsahu, a proto jsem se rozhodla čerpat převážně z něj a doplňovat ho o informace z druhé knihy. Tím vytvořím zajímavý náhled na obě díla a poukážu na jejich provázanost, případně odlišnost. Obě díla budu popisovat s ohledem na současný výzkum a porovnávat nesrovnalosti mezi nimi. Na začátku každé kapitoly doplním Hulbertův výklad daného úseku dějin o současné poznatky a případné nesrovnalosti oddělím poznámkami. Následně představím krátký výtah nejdůležitějších událostí a na závěr shrnu celé popisované období a doplním ho svými poznatky.

V této práci čerpám převážně z cizojazyčných materiálů korejských a především anglických. Mimořádně důležitá pro mě byla Hulbertova díla

Hulbert's History o Korea a The Passing of Korea, z nichž ve své práci vycházím. Při analýze těchto děl byly použity informace z oficiálních internetových stránek a českého odborného překladu dějin Koreje.

K přepisu korejských názvů využívám standardní českou vědeckou transkripci.

II. ŽIVOT A DÍLO HOMERA B. HULBERTA

1. Život v USA a první činnost v Koreji

Narodil se 26. ledna 1863 v Middlebury jako druhý syn rektora Middleburské akademie Calvina Butlera Hulbera a Mary Woodward Hulbert. Jeho matka pocházela z proslulé americké rodiny. Její dědeček Eleazar Wheelock založil Middleburskou akademii a otec byl misionářem působícím v Indii. Hulbert od mládí projevoval výjimečný intelekt a oproti svým sourozencům byl rozeným organizátorem. Starší bratr Woodward Hulbert se zabýval humanitární činností a mladší bratr Archer Butler Hulbert rovněž našel zalíbení v této činnosti. Celá rodina byla kalvínská. V duchu kalvinistické morálky se nesla Hulbertova výchova, a tak byl od útlého mládí učen pracovitosti, přísnosti a čestnosti. Po absolvování Middleburské akademie v roce 1883 pokračoval se svým starším bratrem ve studiu na Union Theological Seminary (kněžský seminář) v New Yorku. Velké město přineslo mnoho nových možností a bylo ideálním místem na realizaci myšlenky využít znalosti teologického studia a začít je šířit dál za hranice rodné země tak, jak to dělal dědeček v Indii. Realizace této myšlenky na sebe nenechala dlouho čekat, protože téhož roku na podzim žádalo korejské království americké ministerstvo zahraničí o vyslání tří učitelů angličtiny do nově založené Royal English school (královská anglická škola) v korejském Söulu. Tehdejší ředitelem výběrového řízení na tuto pozici byl shodou okolností dlouholetý přítel Hulbertova otce, a proto se k nim informace o výběrovém řízení dostala přednostně. Na pozici byl navrhnut starší bratr Henry, ale ten odmítl, protože neměl dostatek kuráže na to, aby sám odjel do neznámého prostředí daleko od domoviny. To samé se nedalo říct o Homerovi, který přijal nabídku s nadšením a okamžitě začal s přípravami na odjezd do Söulu. Původní termín odjezdu byl naplánován na jaro 1885, ale protože

nastaly administrativní komplikace, byla realizace odjezdu uskutečněna o rok později, na jaře 1886. Korea byla po mnoho staletí izolovanou zemí a vždy se obávala západního vlivu a někteří její představitelé¹ trpěli xenofobií, a tudíž se všemi silami snažili vnějšímu vlivu zabránit. Poprvé byla Korea otevřena světu v roce 1876 po podepsání první mezinárodní smlouvy mezi Koreu a Japonskem.² Na tuto smlouvu navazovaly další mocnosti a postupně podepsala Korea smlouvy o vzájemném obchodu a přátelství ještě s USA, Velkou Británií, Francií, Itálií, Německem a Ruskem. USA byla první západní země, s kterou Korea podepsala smlouvu v roce 1882, tedy čtyři roky před Hulbertovým příjezdem. Otevření země přineslo mnoho pozitivních, ale i negativních reakcí. Do země přijížděli zahraniční diplomaté, učitelé, misionáři a západní vliv se prolínal ve všech sférách. Korea byla proti svým sousedům Číně a Japonsku nejvíce zaostalá, protože se světu otevřela o půl století déle než tyto dvě mocnosti a hůře nový proud snášela, a právě proto vznikaly nacionalistické spolky, jejichž cílem bylo znovuzískání izolovanosti a navrácení věcí do starých řádů, ve kterých byla jedinou vnější mocností zasahující do korejských pořádků Čína, k níž měla Korea vazalský vztah. Proti této skupině stála skupina nově vzniklých radikálů, kteří se do Koreje vraceli ze studií z Japonska. Tito mladí a energičtí muži usilovali o modernizaci Koreje za každou cenu a snažili se ji odprosit od starých zvyků, jakým byl právě vazalský vztah k Číně. Sřet dvou různých myšlenkových skupin vyústil v pokus o převrat (1884), jež naplánovali radikálové za pomoci Japonců. Během převratu požádala korejská vláda o pomoc Čínu, a tak se stalo, že se na jedné půdě střetla čínská a japonská vojska. Vojenská síla nebyla zapotřebí, a tak obě země svá vojska stáhly a domluvily se na tom, že pokud svá vojska do Koreje opět vyšlou, upozorní na to druhou zemi.³ Po tomto konfliktu byla situace v Koreji nadále napjatá a do této atmosféry přijíždí v roce 1886 Hulbert, jako jeden z prvních Američanů na korejské půdě. On a jeho kolegové měli za úkol zavést do nově

¹ Zejména princ regent Tāwongun, který chtěl svou politikou izolovanosti zamezit zahraničním vlivům.

² Podepsání smlouvy předcházela incident s japonskou lodí Un'jō, kterou Korejci zapálili. Japonci vyžadovali za zapálení lodí odškodné, a tak si vynutili podepsání nerovnoprávné smlouvy.

³ Tzv. Tiencinská smlouva z roku 1885.

otevřené Royal English School nové učební osnovy a nastolit nový školní řád totožný se západním. Instituce byla financována z prostředků královského dvora a nebyla dostupná všem. Mohli ji navštěvovat pouze vybraní studenti, a to zejména potomci soudobých vládních úředníků nebo talentovaní jedinci. Hulbert převzal zodpovědnost za její chod a zavedl do učebních osnov poznatky ze západních kultur, a to převážně z oblasti anglického jazyka, dějepisu, přírodních věd, geografie a matematiky. Problém spočíval v učebních pomůckách, protože dosud se čerpalo pouze z těch, co vycházely z klasické čínštiny, a žádná západní publikace nebyla. Hulbert zažádal královský dvůr o finanční podporu na vytvoření nových pomůcek, jež sám navrhl. Podpora byla poskytnuta a Hulbert navíc získal u krále místo zahraničního poradce v oblasti vzdělávání. Zatímco vláda uskutečňovala osvícenskou politiku, rostly i silné proticizinecké tendence. V prvních fázích svého působení nebyli misionáři vše přijati, ale přesto se jim podařilo najít dostatek posluchačů, kteří se zajímali o „nové“ učení. Misionáři byli trnem oku jangbanů (양반), kteří stále usilovali o izolaci země a vymýcení všech zahraničních vlivů. Hulbert poukazoval na jejich chování a převážně kritizoval jejich vládu, založenou na intrikách a korupci. Proto se on a ostatní misionáři, jako byli Appenzeller⁴, Bishopová⁵, Gale⁶, Griffis⁷, Underwood⁸, snažil informovat společnost o

⁴Henry Gerhard Appenzeller se narodil v roce 1858 v Medisonu, kde rovněž navštěvoval po absolvování univerzity teologický seminář. Byl členem metodistické biskupské církve v San Franciscu a jejím prostřednictvím byl poslán roku 1885 jako misionář do Koreje. Appenzeller přijel do Koreje 5. dubna 1885 s manželkou Ellou J. Dodge. Založil první metodistickou církev v Koreji a po celé zemi šířil evangelium Ježíše Krista. Byl zakladatelem první soukromé moderní školy Pädžä haktang a společně s ostatními misionáři se podílel na překladu Bible. Zemřel v Koreji ve svých 44 letech v roce 1902.

⁵Isabella Lucy Bird Bishopová se narodila 15 října 1831 v Boroughbridge a po dlouhé nemoci zemřela 7. října 1904 ve 44 letech. Byla proslulou anglickou cestovatelkou, učitelkou, spisovatelkou a historičkou. Stejně jako Hulbert působila v Royal English School (královská anglická škola).

⁶James Scarth Gale se narodil 31. ledna 1863 v Ontáriu a byl nejvýznamnějším kanadským presbyteriánským misionářem a pedagogem. Zasloužil se o překlad Bible v Koreji. Na překladu spolupracoval s osobnostmi jako Henry G. Appenzeller, Horace G. Underwood, William B. Scranton, William D. Reynolds a Homer Hulbert. Po dlouhá léta působil jako učitel v křesťanské škole (Jesugjo haktang, 예수교 학당) a později se sám stal

nových poznatcích ze západního světa za tím účelem, aby si uvědomila, že její struktura není ideální a je zapotřebí ji změnit. Hulbert nechtěl na Korejce působit jenom jako cizinec, který se snaží změnit jejich staré pořádky, ale usiloval o to, aby ho společnost vnímala jako jednoho z nich, a proto se rozhodl, že se bude intenzivně věnovat korejskému jazyku a bude k lidem mluvit jejich mateřským jazykem. Studium korejského jazyka se pro něj stalo zálibou a korejské písmo hangŭl považoval za naprosto ojedinělé a ve světě zcela unikátní díky vyspělosti grafemického systému. Během svých přednášek propagoval hnutí za toto písmo a velmi důrazně naléhal na své studenty, aby se nesoustředili pouze na čínský jazyk wen-jen (hanmun), jenž byl dominantním jazykem všech dosavadních historických, vědních, úředních, právních spisů a také literatury. Apeloval na Korejce, aby se od tohoto nevhodného písma odpoutali a soustředili se na své vlastní písmo, které si lze snadno osvojit a je lehce přístupné i běžnému lidu, nejenom vzdělavcům. Rozhodl se, že vytvoří učební pomůcky pro Royal English School v hangŭlu, a následně na to vydal v roce 1891 zeměpisnou učebnici (Saminphilči, 삼인필지) v korejském jazyce. Ta sloužila jako standardní učebnice nejen pro křesťanské školy, ale ve skutečnosti ji používali ve všech školách v Koreji a měla velký úspěch. Ještě

zakladatelem střední křesťanské školy působící dodnes. Zemřel v Anglii 31. ledna 1937 ve věku 74 let.

⁷ William Elliot Griffis se narodil 17. září 1843 ve Philadelphii. Po absolvování univerzity působil jako učitel fyziky na japonské císařské univerzitě v Tokiu a veškerý svůj volný čas trávil cestováním po Asii a shromažďováním materiálů ke své práci týkající se Orientu. V roce 1874 se vrátil zpátky do Ameriky, kde se absolvoval teologický seminář. Během svého působení v rodné zemi shromažďoval materiály ze svých cest a publikoval mnoho děl převážně s japonskou, ale i korejskou tematikou. Jedním z jeho významných děl je Historie d'égglise de Corée. Zemřel 5. února 1928 ve věku 85 let.

⁸ Horace Grant Underwood se narodil 19. července 1859 v Londýně, ale ve 12 letech se s rodinou přestěhoval do USA, kde vystudoval New York University a teologický seminář. Do Koreje byl vyslaný nejen jako presbyteriánský misionář, ale především jako učitel. Během svého působení v Koreji se podílel na překladu Bible a společně s Galem založili první organizaci YMCA v Sŏulu. V roce 1915 se stal prezidentem křesťanské školy (Kjŏngsin hakkjo 경신 학교), která působí dodnes jako univerzita Jŏnse (연세 대학교). Zemřel v Koreji 12. října 1916 ve věku 57 let.

dříve, než byla publikovaná, se Hulbert vydal na krátkou cestu do USA, aby se mohl oženit se svojí dlouholetou přítelkyní May Belle Hanna. Společně s manželkou pracovali na intenzivním programu, který podporoval vzdělání pro Korejce. V roce 1900 spolupracoval s Galem, Appenzellerem, Underwoodem a dalšími na překladu Bible do korejského jazyka. Domníval se, že díky překladu Bible bude křesťanství ještě více rozšířeno a velmi toužil po tom, aby lidé jeho milované Koreje vyznávali stejné náboženství jako on. Hulbert miloval Koreu do té míry, že by se dalo hovořit o tom, že ji přijal za svou vlastní zem a snažil se o ní získat veškeré poznatky. Shromážděním těchto poznatků strávil velké množství času a díky přátelství, které udržoval s králem a císařem Kodžongem se mu podařilo nahlédnout do královských archivů a vytvořit z nich souhrnné dílo o Koreji. Král obdivoval jeho vlastenectví a činy v oblasti posilování korejské kultury a vložil do něj svou důvěru a sympatie. S jeho činností byl nadmíru spokojen a velmi si Hulberta cenil, ale i přestože se ho snažil udržet na pozici učitele v Royal English School co nejdéle, nemohl zabránit zrušení této instituce. Američtí diplomaté a misionáři měli v Koreji značný vliv, ale stávající čínský vliv byl silný a na pokyn čínského diplomata Jüan Š'-kchaje⁹, musel král vzhledem k rozpočtovým škrtnutím zrušit projekty, které sám vytvořil. Mezi ně patřila Military School (vojenská škola) a Royal English School, na jejíž provozování nebylo dostatek finančních prostředků. Hulbert opustil školu a společně se svou manželkou vypluli v roce 1891 na dlouhou plavbu přes Evropu do USA, kam dorazili v roce 1892. Poznatky z této cesty jsou zachyceny v Hulbertových nepublikovaných spisech. Hned po návratu do USA dostal od svého příbuzného J. M. Hulberta nabídku pracovat jako učitel v Military Academy (vojenské akademii) v Zanesville. Nabídku přijal, a díky své nové práci se dostal do bližšího kontaktu s významnými členy tamního presbyteriánského

⁹ Jüan Š'-kchaj byl čínskou vládou jmenován jako generální rezident v Koreji pro diplomatické a obchodní styky. Během svého desetiletého působení v zemi výrazně pozvednul úroveň čínských obchodních aktivit na úkor korejských a japonských. Zasahováním do korejské politiky způsobil zrušení většiny osvícenských projektů, jež zavedl král a jeho proreformní úředníci počátkem osmdesátých let

sboru a za nepřítomnosti kongregačního sboru¹⁰ se stal členem prvního presbyteriánského kostela v Zanesville. I přesto, že žil v USA klidný život, nikdy nepřestal přemýšlet o návratu do Koreje, a čím častěji na návrat myslel, tím více plánoval jeho uskutečnění. To potvrzoval i fakt, že stále shromažďoval materiály týkající se korejské historie, kultury a literatury, které později využil během publikování časopisu The Repository. Na jeho činnost v Koreji nezapomněl jeho přítel Appenzeller a poslal mu dopis, jehož prostřednictvím byl vyzván k vedení metodistické mise v Koreji a ke spolupráci na misionářské činnosti v Söulu. Appenzeller vyjádřil své přesvědčení o tom, že křesťanská mise má pro korejský lid větší význam než činnost zkorumpované vlády. Hulbert nad svým návratem do Koreje neváhal, nicméně se už nechtěl vracet jenom jako učitel nebo představitel metodistické mise, ale chtěl šířit mezi korejský lid vědění o presbyteriánské víře, a proto se obrátil na svůj sbor v Zanesville s žádostí o vybudování základny v Koreji. Sbor odmítl Hulbertovu nabídku, ale i tak se nakonec rozhodl přijmout Appenzellerovu výzvu. Když se Appenzeller v březnu 1893 dozvěděl, že Franklin Ohlinger, šéf Trilingual Press¹¹, bude v srpnu téhož roku převeden do Singapur, ihned tuto informaci napsal Hulbertovi do Zanesville a doufal, že právě on zastane jeho místo, už jenom pro jeho znalosti korejského jazyka, historie a kultury. Hulbert byl jako nový ředitel nakladatelství schválen, a aby dodržel své slovo stát se představitelem metodistické mise v Koreji, vstoupil do metodistického sboru v Lancasteru, kde trávil mnoho času v teologickém semináři. Po návratu do Zanesville začal kvůli nové pozici v Trilingual Press navštěvovat intenzivní školení o tiskařské technice. Této aktivitě se věnoval pouze ve volném čase, protože nadále působil jako učitel v Military Academy v Zanesville. V září 1893 odjel s manželkou a dcerou zpátky do Koreje.

¹⁰ Presbyterní zřízení je založeno na zásadě obecného kněžství všech věřících. Je charakterizováno více stupni církevní správy. Členové církve mohou spolupracovat na její správě až po volbě starších - presbyterů, kteří spolu s kazateli spravují sbor. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Presbyterianism>)

¹¹ Nakladatelství metodistické mise v Söulu.

2. Hulbertova misionářská činnost (1893-1897)

Je pozoruhodné, že Hulbert, ačkoliv se stal jedním z významných misionářů, nebyl stálým členem misionářské organizace a většinou pracoval na vlastní pěst. Výjimku tvoří pouze období let 1893-1897, kdy vstoupil do společenství metodistické mise. Byl vždy energickým zastáncem protestantských misí, a to nejen z důvodu jeho protestantských kořenů, ale i proto, že většina jeho přátel byla součástí severní a jižní metodistické mise, kanadské a australské presbyteriánské mise, anglikánské církve a jiné presbyteriánské skupiny. Nejen díky jeho schopnostem jako misionáře, ale převážně díky znalosti korejského jazyka a přátelství s Appenzellerem byl do Koreje povolán zpět. Krátce po návratu do Söulu začal korejsky kázat v metodistickém kostele. Často při mších zastupoval i ostatní misionáře, mezi něž patřil i jeho blízký přítel Horace G. Underwood. Přestože byl jeho misijní program nabitý, práci pro Trilingual Press neodbyval a svědomitě se jí věnoval a navíc dosáhl obdivuhodných výsledků. Na své vlastní náklady pořídil v Šanghaji nové tiskařské typy, díky nimž se mu podařilo v průběhu devíti měsíců vytisknout přes jeden milion náboženských spisů. Tyto spisy byly okamžitě prodány a výtěžky z jejich prodeje byly dostačující nejen pro zaplacení nákladů na provoz vydavatelství, ale i pro jeho rozšíření. Tím získalo nakladatelství na prestiži a jeho popularita natolik vzrostla, že si zde nechaly tisknout své spisy i ostatní misionářské misi. Mimo křesťanských spisů publikoval anglicky psaný časopis *The Korean Repository*, který informoval západní čtenáře o korejské kultuře, zvycích, historii, politickém dění a literatuře. Toto anglicky psané periodikum bylo publikováno prostřednictvím Trilingual Press od roku 1895. Na časopisu se spolupodíleli H. G. Appenzeller, George Jones Heber¹² a manželé Ohlingerovi.

¹² George Heber Jones se narodil 14 srpna 1867 v New Yorku. Působil jako křesťanský misionář v Koreji a spoluzakladatel Trilingual Press. Společně s Hulbertem pracoval na časopisu *The Korean Repository*. Zemřel 11. května 1919 ve věku 52 let.

V roce 1895 se stalo mnoho událostí, jako bylo povstání tonghaků¹³, které vyvolalo střet čínských a japonských vojsk. Podle dohody z roku 1884, jež zavazovala informovat druhou stranu o vstupu svých vojsk do Koreje, dorazila na pomoc s potlačením povstání jak japonská, tak i čínská vojska. Mezitím stačila korejská vláda povstání zpacifikovat sama, a tudíž byla přítomnost cizích vojsk zbytečná. Japonci nechtěli opustit Koreu jen tak, a proto se snažili něco ze své přítomnosti zde získat. To se nelíbilo Číně, a tak 23. července 1894 vypukla čínsko-japonská válka. Válečný střet byl ukončen úplným japonským vítězstvím 17. dubna 1895 a uzavřením mírové smlouvy v Šimonoseki.¹⁴ Po svém vítězství začalo Japonsko okamžitě zasahovat do korejské politické scény a stanovilo speciální orgán-Nejvyšší vojenskou radu (Kunguk kimučchō), která měla provést historické „reformy roku kabo (1894)“ (kabo kjōngdžang)¹⁵ V témž roce došlo k nástupu proruské frakce, a protože se Japonsko nerado dívalo na vzestup ruského vlivu a chtělo znovu získat své ztracené postavení v Koreji, uchýlilo se k vraždě královny Min v říjnu 1895. Po této brutální vraždě hledal v obavě o svůj život král Kodžong ochranu u svých misionářských přátel včetně Hulberta. Misionáři byli každou noc přítomni před královskou komnatou, a dokonce mu nosili i jídlo. Mezi tyto strážce patřili Kanadčan Avison¹⁶ a Američané Appenzeller, Gale, Hulbert, Jones a Underwood. Tito misionáři stáli na stráži tu noc, kdy vypukly pouliční bouře vyvolané bojem „armád spravedlnosti“ (ũbjōng) proti královským gardám a král spolu s korunním princem utekli z paláce na ruské vyslanectví. Král zůstal na ruském vyslanectví déle než jeden rok, což znamenalo proruskou změnu ve vládní politice a zvláštní ruské postavení, které se nelíbilo ostatním mocnostem, a proto vyžadovaly stejné výhody zejména v oblasti udělování koncesí. Vlastenecky smýšlející Korejci začali kritizovat špatnou politiku vlády a chtěli vytvořit pomocí svých sil nezávislou Koreu. Z tohoto počínu bylo založeno

¹³ Rolnické povstání „armád spravedlnosti“, bojujících proti vládním reformám a za odstranění zahraničního vlivu, zejména japonského, ovlivnilo korejské dějiny a nastartovalo první vlnu odporu proti tehdejší situaci.

¹⁴ Podepsáním této smlouvy Čína přiznala korejskou nezávislost a byla nucena opustit od starých čínsko-korejských tributárních vztahů.

¹⁵ (Carter J. Eckert, 2001, str. 164)

¹⁶ Oliver R. Avison (1860 - 1956) je korejskými učenici považován za zakladatele moderní medicíny a zdravotnického vzdělávání v Koreji.

mnoho politických organizací, ale nejvýznamnější byl Klub nezávislosti a s ním vlastenecké noviny Independent.

3. Hulbert jako představitel vzdělávací instituce, publicista a především energický zastávce nezávislé Koreje (1897-1905)

Klub nezávislosti byl první moderní politická organizace ovlivněná západním liberalismem. Klub usiloval o zachování národní nezávislosti a zabezpečení lidských práv.¹⁷ Byl populární, a navíc se mohl každý stát členem. Otevřenost Klubu způsobila, že mezi členy bylo možné najít projaponské radikály i tradiční konfuciány, vysoce postavené osobnosti, ale i chudé občany hlavního města. Do Klubu docházel také absolvent misionářské školy Pädžä I Süngman, později první korejský prezident po osvobození v roce 1945. Ještě před založením Klubu vycházely noviny Tongnip sinmun (독립 신문) s anglickým názvem Independent (Nezávislost), které založil Sö Čä-pchil.¹⁸ Tyto první moderní korejské noviny byly tištěné korejským písmem hangül (tři strany) s jednostránkovou anglicky tištěnou přílohou (Independent). Kromě publikování novin se Sö Čä-pchil společně s Hulbertem věnovali programu na podporu všeobecného vzdělání pro korejský lid. Tento program byl úspěšný a navíc opět zaujal císaře¹⁹ Kodžonga. Císař obdivoval Hulbertův entusiasmus, a proto mu nabídl místo ředitele v nově otevřené Imperial Normal School (císařská běžná škola)²⁰, která fungovala na podobném principu jako Royal English School. Když se císař po déle než ročním pobytu vrátil z ruského vyslanectví

¹⁷ (Carter J. Eckert, 2001, str. 169)

¹⁸ Sö Čä-pchil (Philip Jaisohn, 1864-1951) byl významná osobnost korejské politické scény. Narodil se 7. 1. 1864 a jako první Korejec získal doktorský titul v USA, kam musel emigrovat poté, co se přidal k radikálům, kteří v čele s Kim Ok-kjunem (1851-1894) zorganizovali za japonské podpory nepovedený převrat roku 1884. Když se vrátil zpátky do vlasti, založil noviny Independent, jejichž prostřednictvím publikoval politické názory na nevhodnou politickou situaci a volal po její změně. Po zákazu novin byl zatčen a donucen žít v ústraní. Zemřel v nedožitých devadesáti letech během korejské války v lednu 1951.

¹⁹ Po návratu z ruského vyslanectví 17. října 1897 se Kodžong prohlásil císařem a vyhlásil císařství Velké Koreje.

²⁰ 1900 byla Imperial Normal School (Císařská běžná škola) přejmenovaná na Imperial Middle School (Císařská střední škola).

zpět do paláce, nebyl spokojen s politickou situací, jež v Sůli panovala. Demokratický proud, charakteristický pro Klub nezávislosti, v císaři vzbuzoval obavy, protože se obával, že demokraté usilují o svržnutí císařství a založení republiky. Ze své pravomoci zrušil Klub nezávislosti, ale setkal se s vlnou odporu, a tak ho opětovně povolil. Nicméně ho záhy zase zrušil a tím ukončil celý pokus o první občanské hnutí v Koreji. V letech 1897-1998, tedy ještě během činnosti Klubu, přijel do Koreje Hulbertův mladší bratr Archer Hulbert. Oba bratři pracovali na vytvoření nové koncepce učebních pomůcek s názvem Hulbert's Educational Series (Hulbertův vzdělávací program). Nové knihy vycházely z původních Political Geography (Saminpčilči), za jejichž vydání získal Hulbert ocenění od Královské geografické společnosti (Royal Geographical Society) v Londýně roku 1898. Mimo tohoto ocenění byl jmenován jejím řádným členem. O rok později se připojil ke křesťanské organizaci YMCA a nadále se věnoval osvícenské činnosti. Přes všechny své aktivity nepřestal s psaním příspěvků do časopisu The Repository. Veřejný zájem vzbudil například článek „The Mongols in Korea (Mongolové v Koreji)“. Této tematice věnuje velkou pozornost, a proto nechybí ani v díle Hulbert's History of Korea (svazek 1., s. 185-262) nebo v díle The Passing of Korea (kapitola V.-středověká historie). O tom, že byl Hulbert velmi energický a plodný autor není pochyb. Nejenže publikoval v časopise The Repository, ale dokonce založil vlastní anglicky psaný časopis Korea Review, který byl distribuován do devatenácti zemí a vycházel každý měsíc až do roku 1906. Vyvrcholením různorodé Hulbertovy vědecké činnosti ohledně Koreje byla publikace již zmíněných děl Hulbert's History of Korea (1905) a The Passing of Korea (1906). První z těchto knih byla mimořádnou explozí znalostí z oblasti „koreanistiky“, ale s odstupem času vycházely na povrch její nedostatky, přestože v porovnání s jinými pokusy o vytvoření díla na podobné bázi jsou odchylky zcela zanedbatelné, a tudíž lze dílo považovat za unikátní na svou dobu. Proti tomu The Passing of Korea vychází z jiného konceptu. Nejedná se primárně o historické, ale popularizační dílo, v němž lze nalézt kapitoly o historii, ekonomice, geografii, etnologii, kultuře, literatuře aj. Obě díla jsou mistrovským dílem vědeckého úsilí a poznatky v nich zaznamenané pramení z více než dvaceti let tvrdé práce, která spočívala v sestavování tematických dokumentů a jejich systemizaci. V pozadí Hulbertova života se

postupně měnila celá korejská scéna. Císař Kodžong potlačil snahy o moderní společnost a zavedl téměř absolutní monarchii. V jeho politice ho podporovalo Rusko, což se nelíbilo Japonsku. Ruský vliv na Dálném východě znepokojoval i Anglii, jež už dříve podepsala s Japonskem alianční smlouvu, ve které si vzájemně uznávají své zájmy. Tato aliance měla stát jako protipól ruskému vlivu v Mandžusku, kde měli Rusové svá vojska ještě z doby boxerského povstání v Číně.²¹ Ani rok 1905 neukázal změnu ve vztazích mezi Ruskem a Japonskem a naopak vyústil v rusko-japonskou válku na korejském území, nesoucí se v duchu japonského vítězství od začátku až do konce. Rusko-japonská válka byla ukončena Portsmouthskou smlouvou v září 1905. Tato smlouva obsahovala mezinárodní souhlas s japonskou nadvládou nad Koreou. Poté, co velmoci USA²², Anglie a Rusko odsouhlasily japonské záměry, začalo Japonsko ihned s přípravami na protektorát. Protektorát byl dlouho plánovaná záležitost, jen bylo zapotřebí ho uskutečnit v pravý čas. Japonci začali nejprve prosazovat své reformy, pro Koreu zcela nevýhodné.²³ V zoufalé snaze uniknout japonské anexi vyslal císař Kodžong Hulberta jako zahraničního reprezentanta do Washingtonu, aby se setkal s Theodorem Rooseveltem²⁴ a poreferoval mu o současném korejském dění.

4. Hulbertova politická angažovanost a jeho první mise do Washingtonu (1905-1906)

Hlavním cílem této mise bylo předat prezidentovi Rooseveltovi císařův dopis. Dopis obsahoval veškeré oficiální náležitosti a byl označen císařskou pečetí. Prostřednictvím dopisu měl Hulbert informovat prezidenta o japonské agresi a

²¹ V roce 1900 propuklo boxerské povstání, hnutí proti cizincům podporované císařským dvorem. Proti útoku se postavily zahraniční mocnosti (Francie, Německo, USA, Rusko, Itálie, Velká Británie) a požadovaly odškodné za okupaci svých vyslanectví. (http://www.valka.cz/clanek_10926.html)

²² USA zastávalo názor, že japonská kontrola nad Koreou je přiměřeným prostředkem k zastavení ruské expanze a navíc doufalo, že na oplátku za svůj souhlas dostane japonské uznání americké hegemonie na Filipínách. Vzájemné porozumění bylo obsaženo v tajném Taft-Kacurově memorandu z července 1905. (Carter J. Eckert, 2001)

²³ Velmi nepopulární byla pozemková reforma, při které byli Korejci nuceni prodat Japoncům svůj pozemek za směšnou částku. Hulbert byl svědkem několika případů hrubého zacházení Japonců, když se dohadovali s místními, kteří nechtěli svůj dům prodat.

²⁴ Theodore Roosevelt (1858 – 1919) byl 26. prezidentem USA.

požádat USA o podporu při potlačení japonské snahy zbavit Koreu svrchovanosti prostřednictvím nelegálního použití síly a nátlaku. Mise byla zcela utajena a kromě Hulberta, císaře Kodžonga a korejského premiéra o ní nikdo nevěděl. Avšak japonská špionážní loď zaznamenala Hulbertův nečekaný odjezd a informaci o tajném vyslání emisara do Washingtonu byla prozrazena. Odjezd ze Söulu se uskutečnil v polovině října 1905. Do Washingtonu přijel 17 listopadu, tedy téměř den poté, co japonská vojska pronikla na korejské ministerstvo zahraničí, kde si násilím obstarala korejskou úřední pečeť, kterou pak sama přiložila na oficiální návrh protektorátní smlouvy. Když se Hulbert dozvěděl, co Japonci udělali, uvědomil si, že to znesnadní jeho jednání s prezidentem. Dalším nepříjemným faktorem bylo, že dne 22. listopadu podala tokijská vláda oficiální prohlášení o tom, že korejská vláda dobrovolně přijala návrh japonské strany o jejím zastoupení v oblasti vztahů se zahraničím. I přes všechny tyto zprávy byl Hulbert přijat ke slyšení dne 25. listopadu 1905. Protože slyšení s Elihu Rootem²⁵ proběhlo až tři poté, co Japonsko vyhlásilo své oficiální prohlášení, mělo jednání rychlý průběh. Americká strana prohlásila, že na základě dobrovolného přijetí smlouvy ze 17. listopadu je císařova předchozí žádost bezpředmětná, a tudíž jí není možné vyhovět. V rozhovoru bylo také zmíněno Taft-Kacurovo memorandum z července 1905. Tyto argumenty byly pro Hulberta dostačující, aby si uvědomil, že americká vláda Koreji nepomůže. Ještě před začátkem jednání našel v americkém Senátu mnoho sympatizantů s Koreou, avšak nikoho, kdo by měl odvahu svůj názor prezentovat veřejně. A protože ani média neprojevila o tuto problematiku zájem, rozhodl se na jaře 1906 opustit USA a vydat se společně s rodinou zpět do Söulu. Přestože byl zklamaný z konečného výsledku své mise, nashromáždil všechnu energii, aby mohl stát po boku stovkám Korejců, kteří potřebovali jeho pomoc. Odsuzoval americkou politiku a styděl se za to, že se nedokázala správně rozhodnout a hájila jen sobecké zájmy. Svůj odpor vyjádřil ve svém díle *The Passing of Korea*: „Američané z každé třídy po dobu čtvrt století nesli svou vlajku v duchu spravedlnosti a poctivosti a my, Američané, jsme neměli v Koreji žádné sobecké zájmy a hájili

²⁵ Americký právník a politik, nositel Nobelovy ceny Míru z roku 1912. V roce 1905 byl prezidentem Rooseveltem jmenován ministrem zahraničních věcí. Ve své funkci prosazoval politiku otevřených dveří na Dálném východě.

jsme pouze právo a spravedlnost, ale když přišel tlak, byli jsme první, kdo ji opustil, a ještě hůře, bez rozloučení.“²⁶ Když se vrátil zpátky do Söulu, čekalo na něj nepříjemné překvapení. Za devět měsíců jeho nepřítomnosti došlo k velkým změnám, a to zejména ve složení politického seskupení. Itó Hirobumi²⁷, jenž působil v úřadu japonského generálního residenta²⁸, nahradil část významných poradců západního původu japonskými²⁹ a Hulberta samotného držel pod přísným dohledem. Ani pronásledování japonských úřadů Hulbertovi nezabránilo, aby nadále pokračoval ve své předešlé činnosti. Navzdory velkému tlaku stále působil ve vlasteneckých organizacích a pokračoval v publikování článků pro časopis Korea Review. Vydáváním tohoto časopisu a díla The Passing of Korea usiloval o získání pozornosti světové veřejnosti, kterou chtěl informoval o chování Japonců vůči obyčejnému korejskému lidu. Proti vzniklé situaci bojovali i ostatní misionáři a císař rovněž. Ačkoliv byl císař kvůli váhavému rozhodování a zbabělému útěku na ruské vyslanectví považován za neschopného vladaře, podnikl proti Japoncům odvážný útok. Nejprve vyjádřil v korejském deníku Tähan mäil sinbo (대한 매일 신보) svůj protest vůči protektorátní smlouvě a prohlásil, že nesouhlasí s protektorátní smlouvou, která je nelegální, a žádá světové mocnosti o pomoc. Prostřednictvím tohoto deníku se také podařilo uspořádat sbírku na vykoupení národního dluhu, která byla úspěšná, ale shromážděné peníze sebrali Japonci a obvinili šéfredaktora novin z jejich krádeže. Dalším odvážným činem na záchranu Koreje bylo vyslání tajné delegace na mírovou konferenci do Haagu v červnu 1907. Delegace měla poukázat na bezpráví, které se Koreji děje. Hulbert, i když nezískal oficiální mandát delegáta pro tuto misi, odcestoval jako „předvoj“ do Evropy, aby mapoval tamní situaci a

²⁶ (Hulbert, The Passing Of Korea, 1906, str. 233)

²⁷ Itó Hirobumi (16. 10 1841 – 26. 10. 1909) japonský politik, který od roku 1905 působil v Koreji jako generální rezident; byl hlavní postavou při realizaci aktu podpisu protektorátní smlouvy. V roce 1909 byl zastřelen korejským vlastencem An Čung-günem.

²⁸ Úřad generálního residenta byl přímo podřízen korejskému císaři, a ačkoliv měl dohlížet pouze na diplomatické záležitosti, převzal pod svou kontrolu celou korejskou vnitřní správu.

²⁹ J. M. McLeavy Brown, Angličan, který po dlouhá sloužil v roli poradce na ministerstvu financí, byl nahrazen Japoncem Megatou Tanetarou, mezi další odstraněné politiky patřil americký diplomat Horace Allen a další.

připravil půdu pro korejské delegáty, kteří se konference zúčastní. V létě 1906 odjel proto se svou rodinou do Švýcarska.

5. Haagská mise (1906-1907)

Během doby, kdy cestoval po Evropě, poznal britského novináře Williama Thomase Steada³⁰, který projevil zájem o publicitu korejské záležitosti v deníku *Courier de la Conférence*. Se Steadem se setkal opět v Haagu a předal mu císařův dopis, který s sebou přivezli korejští delegáti I Sang-söl³¹, I Čchun³², I Wü-džong.³³ Stead si byl vědom, že korejská delegace nebyla na mírovou konferenci v Haagu pozvána, přesto otiskl ve svém deníku dne 30. června 1907 císařův dopis v plném znění a navrhoval přijetí korejské delegace na tuto konferenci, aby mohla přednést svou petici proti korejskému bezpráví. Stejný názor projevíly i jiné světové velmoci, včetně nizozemské vlády, ale zcela opačného přesvědčení byla ruská delegace, která konferenci předsedala. Rusko akceptovalo japonská práva v diplomatickém postavení Koreje, a proto prohlásilo, že na základě protektorátní smlouvy z roku 1905 nebudou korejští vyslanci na konferenci přijati. Posléze následovaly další snahy o slyšení ze strany Korejců, ale všechny byly marné. I přes mediální ohlas zůstala mírová konference pro Korejce nepřístupná. Toto zklamání neunesl I Čchun a spáchal sebevraždu. Zbývající vyslanci, stejně jako Hulbert odcestovali v červenci do USA, kde procestovali mnoho amerických států a mluvili zde o nespravedlnosti, která byla na Koreji spáchána. Ovšem korejská účast na konferenci v Haagu rozhněvala Japonsko, které naléhalo na císaře Kodžonga, aby přijal zodpovědnost za nezdar této akce a vzdal se trůnu. Císař Kodžong se vzdal trůnu ve prospěch korunního prince Sundžonga. Krátce po svém jmenování byl nový císař donucen podepsat další nevýhodnou smlouvu s Japonci, na jejímž základě byla japonskému generálnímu rezidentovi přidělena formální pravomoc zasahovat do všech záležitostí vnitřní správy.

³⁰ Hlavní zpravodaj první Haagské konference roku 1899. Později šéfredaktor neoficiálního Haagského deníku *Courier de la Conférence*.

³¹ Bývalý místopředseda korejské vlády, patriot a zastánce korejských práv.

³² Bývalý soudce Korejského nejvyššího soudu, který po nezdaru na misi spáchal sebevraždu.

³³ Bývalý korejský velvyslanec v Rusku.

Následně byli japonští náměstci dosazeni do všech úřadů a ministerstev. Další tah Japonců, předznamenávající pád korejské dynastie, spočíval v rozpuštění korejské armády pod záminkou rozpočtových škrťů. Korea se ocitla v patové situaci, protože bez vlastní armády byly naděje na znovuzískání nezávislosti malé. Hulbertova účast na konferenci v Haagu nezůstala utajena japonským úřadům, a tak se nikdo nedomníval, že by se po ní chtěl Hulbert do Koreje vracet. Ale přesto v srpnu 1909 naposledy přijel. Jeho příjezd byl neočekávaný a dramatický. Nejenže byl neustále pod dohledem japonského generálního rezidenta, ale navíc obdržel zprávu o vážné nemoci své dcery Madeleine, a k tomu všemu byl obviněn ze spoluúčasti na atentátu na generála Itó Hirobumiho. Toto obvinění bylo absurdní, ale přesto Hulbert oddálil svůj plánovaný odjezd, aby nebyl považován za vinného. K dceři do Springfieldu vyrazil oproti původnímu plánu mnohem později, protože přislíbil navštívit Deutsche Asiatische Bank v čínské Šanghaji, aby tam ověřil stav finančních prostředků, uložených císařem Kodžongem. Dozvěděl se, že císař již po delší dobu žádný účet nemá, ale bližší informace nezískal. Po této informaci odcestoval do New Yorku, kde se setkal s mezinárodním bankéřem Jacobem Schiffem, který mu podal zprávu o tom, že účet byl vybrán na příkaz generálního rezidenta. Z New Yorku odcestoval ke své nemocné dceři do Springfieldu. Ta krátce po příjezdu otce zemřela. Smrt dcery otřásla celou rodinou a srazila Hulberta až na samé dno. Cítil se velice vyčerpaný, protože ve velmi krátké době přišel téměř o vše, co mu bylo blízké. Korea byla 22. 8. 1910³⁴ prohlášena proti své vůli za japonskou kolonii, a tím skončilo pět století trvající království Čosŏn (조선).

6. Boj za Koreu z ústraní (1909-1949)

Anexe Koreje znamenala pro Hulberta jediné, a to, že pokud nepodnikne nějaké opatření, které by pomohlo navrátit Koreji její svrchovanost, už se do ní nikdy nepodívá. S tímto přesvědčením pokračoval ve svém boji a nadále usiloval o přiblížení Koreje světu. Nejlepším prostředkem, jak přiblížit korejskou kulturu světu, byla literatura. Publikoval několik sbírek korejského folklóru, k nimž přidal i sbírku Tales of a Korean Grandmother³⁵ a Omjee the

³⁴ Anexe byla oficiálně vyhlášena o týden později, tj. 29. 8. 1910

³⁵ Jednalo se reedici knihy Francese Carpentera.

Wizard³⁶. Během první světové války spolupracoval s křesťanským sdružením YMCA a Chautauqua³⁷. Během let 1918-1919 pořádal pod sdružením YMCA přednášky ve francouzských vojenských kempch. I když byly přednášky křesťanského charakteru, nikdy se v nich nezapomněl zmínit o Koreji. V roce 1922 spolupracoval v Philadelphii se Sō Čä-pchilem na článku o korejském dění. Se Sō Čä-pchilem se setkal ještě později na korejském kongresu ve Washingtonu v roce 1942. Tento kongres pojednával o znovuzískání korejské svobody, již získala po japonské kapitulaci 15. srpna 1945. Důležitým účastníkem kongresu byl I Süng-man, budoucí první prezident Korejské republiky vyhlášené 15. srpna 1948. Prezident krátce po svém zvolení pozval Hulberta do Koreje. V době, kdy přijal pozvání, zemřela Hulbertovi jeho manželka, a tak svůj odjez přeložil na léto 1949. Cesta do Koreje ho zcela vyčerpala, a protože se jeho zdravotní stav nezlepšil, byl převezen do nemocnice, kam ho přišli navštívit staří přátelé včetně prezidentovy rodiny. Na lůžku umírá po sedmi dnech ve věku 86 let. Podle svého přání byl pohřben v sōulském hřbitově Janghwado. Obřadu se zúčastnilo nejen velké množství Hulbertových přátel, ale také mnoho významných osobností politické scény a v neposlední řadě i mnoho prostých Korejců, kteří přišli vyjádřit svou poctu tomuto neobyčejnému muži, jenž bojoval za jejich práva.

³⁶ Korejské pohádky a bajky.

³⁷ Vzdělávací hnutí mládeže v USA.

Rozbor děl *The Passing of Korea* a *Hulbert's History of Korea* (svazek I, II)

Obě díla jsou mistrovským kouskem vědeckého úsilí, pro jehož vytvoření bylo zapotřebí vydat mnoho energie a času. Ve 21. století může vypadat dřívější problém s nedostatkem materiálů a potřebné literatury směšný, protože v době internetu a celkové světové globalizace je možné vyhledat téměř vše potřebné. Tyto výhody Hulbert neměl a pro svou práci musel čerpat z materiálů, které byly zachovány. Anglicky psaných publikací bylo málo³⁸, a tudíž bylo zapotřebí čerpat z těch korejských, čínských a japonských. Díky znalosti korejštiny a především ochotě císaře Kodžonga měl Hulbert unikátní možnost prohledat staré královské archívy a čerpat z nich. Za dvacet let svého působení v Koreji získal dostatek materiálů, a tak nic nebránilo vzniku jeho velkolepých děl. Materiály byly různorodé a stejně různorodá byla i transkripce, jež se v dílech odráží. Hulbert dostal do ruky dílo přeložené do korejštiny, jež vychází z klasické čínštiny, ale do Koreje se dostalo přes Japonsko, tudíž se v něm objevuje japonský přepis čínských znaků následně převedený do korejské transkripce a tím vzniká rozdílnost názvů geografických a jmen. Tento složitý proces přepisů znesnadňoval autorovi práci a navíc se projevil i v samotných dílech. Dalším jevem, který lze vyzorovat, je různá strana výkladu dobových událostí. Například pokud Hulbert při popisu čínsko-japonské války čerpal z japonských zdrojů, je výklad projaponsky laděný a naopak. V dílech se vyskytují i historické nesrovnalosti, a to především z období starověké a středověké historie, o níž nebylo dochováno mnoho údajů, a autor s ní nebyl sžitý. U novodobých dějin se v dílech objevuje podstatně méně nesrovnalostí, z čehož vyplývá, že nesrovnalosti prvních kapitol pramení z nedostatku vhodných materiálů. Obě díla byla vytvořena za jiným účelem.

³⁸ Hall, B. : *Account of A Voyage of Discovery to the West of Corea and the the Great Loo-Choo Island*, John Murray Co, Londýn, 1818

Oppert, Ernest. : *A Forbidden Land: Voyages to the Corea, with an account of Its Geography, History, Productions, and Commercial Capabilities, ect.*, Sampson Low, Marston, Searle and Revington, Londýn, 1880

Ross, John. : *History of Corea Ancient and Modern with Description of Manners and Customs, Language and Geography*, Elliot Stock, Londýn, 1891

Hulbert's History of Korea je čistě vědecká publikace, ve které se nachází pouze popis historických událostí, jež jsou rozdělené do tří tematických sekcí:

- Starověká historie (svazek I, str. 1-125)
- Středověká historie (svazek II, str. 127-293)
- Moderní historie (svazek I, II, str. 295-409 I. svazek, 1-374 II svazek)

The Passing of Korea je populární publikace obsahující mimo historickou část kapitoly, jež pojednávají o ekonomii, geografii, etnologii, kultuře, folklóru a literatuře, ale těmi se v práci nebudu zabývat. Stejně jako v předchozí knize jsou dějiny periodicky rozdělené, ale v odlišném členění:

- kapitola IV. Legendární a starověká historie (str. 69-78)
- kapitola V. Středověká historie (str. 78-90)
- kapitola VI. Zlatý věk Koreje a japonská invaze (str. 90-103)
- kapitola VII. Mandžuská invaze a rané křesťanství (str. 103-114)
- kapitola VIII. Otevření Koreje (str. 114-129)
- kapitola IX. Vražda královny (str. 129-148)
- kapitola X. Klub nezávislosti (str. 148-169)
- kapitola XI. Ruské intriky (str. 169-185)
- kapitola XII. Japonsko-ruská válka (str. 185-199)
- kapitola XIII. Bitva u Čemulpcho (str. 199-208)
- kapitola XIV. Japonci v Koreji (str. 208-225)

Následující text je rozdělený do kapitol podle publikace The Passing of Korea a je obohacený poznámkami z knihy Hulbert's History of Korea. Cílem je porovnat historická díla s ohledem na současný výzkum a poukázat na nesrovnalosti vyskytující se mezi publikacemi vzájemně. Poznatky z knihy Hulbert's History of Korea jsou v textu odlišené prázdným kolečkem ○.

1. Legendární a starověká historie

Dle tradiční korejské mytologie začíná korejský letopočet 2333 př. n. l., kdy bylo založeno království starý Čosön Tangunem. Tangun byl nebeský princ, jenž byl počat medvědicí a nebeským otcem. Zakladatelský mýtus je nejznámějším mýtem v Koreji a někteří Korejci přisuzují Tangunovi historicitu. Autor ve svém díle uvádí, že prvopočátky korejské historie nejsou podloženy žádnými dochovanými záznamy, tudíž je nelze prokázat. Reálný charakter mytologických postav je vědecky zpochybňován a doposud neexistuje spolehlivý pramen, který by jejich pravdivost potvrdil. V autorově podání představuje legendární historii nejznámější zakladatelský mýtus o Tangunovi, od něhož se odráží k dalšímu výkladu o legendárním Kidžovi, u něhož také zpochybňuje reálně historický charakter, ale přesto poukazuje na archeologické naleziště, které by mohlo Kidžovu autentičnost prokazovat. Od Kidžy se odvíjí další výklad týkající se Kidžuna, posledního panovníka údajné Kidžovy dynastie, jenž byl čínským uprchlíkem Wej-manem (Ü Man) oloupen o moc a přinucen odplout z říše pryč.³⁹ Odplul na jižní pobřeží, kde se setkal s nezávislými kmeny Mahanů, Činhanů a Pjõnhanů. Ovládl kmen Mahanů a pokračoval v Kidžově dynastii na novém místě, zatímco Wej-man (Ü Man) vládl starému Čosõnu (고조선)⁴⁰ místo něj, ale pouze do doby, než čínská vojska pod velením císaře Wu-tiho zabrala území a rozdělila jej do čtyř správních celků. Po upadajícím vlivu čínské správy byla založena Tři království: Kogurjõ (고구려), Päkče (백제) a Silla (신라).⁴¹ Každé z těchto království disponovalo jinými přednostmi. Severní Kogurjõ se muselo často potýkat s čínskými vojsky, a tak bylo vojensky zdatné, ale kulturně zaostávalo. Království Silla nebylo vojensky tak zdatné, jako její sused, ale bylo kulturně

³⁹ Posledním vladařem starého Čosõnu (Ko Čosõn) byl Čun, jenž byl mezi lety 194 až 180 př. n. l. svržen z trůnu čínským uprchlíkem Wej-manem (Ü man). Vzhledem k tomu, že autor při výkladu nejstarší korejské historie čerpal převážně z korejských pramenů, je pravděpodobné, že Kidžun je Čun, odvozený od Kidžy.

⁴⁰ Říše se nazývala Üman Čosõn a pokračovala v tradici starého Čosõnu.

⁴¹ Legendy o vzniku království jsou obsaženy v Samguk jusa, „Odkazy Tři království“, (13. stol.) a Samguk sagi, „Dějiny Tři království“, konfuciánském historickém díle (1145).

rozvinuté, a to zejména v oblasti buddhismu, pod kterým vzkvétalo. Pákče bylo ve stínu svých sousedů neutrální, ale přesto bylo nejvíce spřízněné s Japonskem a udržovalo s ním styky. Válečné Kogurjō závidělo svým sousedům jejich klid a toužilo po jejich území a tím začala éra mocenských bojů, jejichž vítězem se za pomoci Číny stalo království Silla. Tomu se tím podařilo jako prvnímu sjednotit celé území pod jednotnou správou. Čínský vliv byl v zemi silný a právě prostřednictvím Číny do Koreje proudily poznatky z oblasti umění, vědy, techniky a písemnictví (čínské znaky). Závěr kapitoly shrnuje kulturní rozvoj Sjednocené Sily a její pád. Zajímavé jsou Hulbertovy názory na tento stav společnosti za sjednocené Sily. : „Čínské právo, náboženství, odívání, umění, literatura, věda a etika se stala módní záležitostí a jsem přesvědčený, že právě od onoho dne došlo k zhoršení korejského lidu, které vyústilo v jeho současný bezmocný stav.“ „Mladý a energický stát nebyl schopný obstát pokušení, které mu bylo předloženo. Bylo to jako položit sladkosti před dítě, které nevědělo jak je užít k modernizaci.“⁴²

- zakladatelský mýtus⁴³
- založení království Čosŏn Tangunem. 2257 př. n. l. do 1122 př. n. l.⁴⁴
- o 2332 př. n. l.⁴⁵ Hwanŭng dostává povolení od otce Hwanina odejít na zem a založit království
- o Tangun vládne do roku 1122 př. n. l.⁴⁶

⁴² (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 77)

⁴³ Zakladatelský mýtus s hlavními postavami boha-stvořitele Hwanina, syna Hwanŭnga a jeho syna Tanguna, počatého medvědicí pod santalovým stromem, kde ho našel domorodý lid a učinil jej králem prvního korejského království Čosŏn.

⁴⁴ 2333 př. n. l. je 1. rok tradičního korejského letopočtu a podle legendy je to datum založení království Čosŏn Tangunem.

⁴⁵ 2333 př. n. l. nikoliv 2332 př. n. l. se objevil Tangun, nikoliv Hwanŭng .

⁴⁶ Datum odchodu Tanguna do Kuwŏlsanu je v dílech shodný s dnešními poznatky, ale datum založení království je odlišný. Ačkoliv je v *The Passing of Korea* a *The Hulbert's History of Korea* odlišná datace v úvodním zakladatelském mýtu, je zapotřebí podotknout, že některé pasáže jsou v obou knihách zcela totožné, avšak díllo *The Hulbert's History of Korea* vyobrazuje mýtus v rozsáhlejší podobě, tudíž obsahuje více informací oproti zkrácené verzi v díle *The Passing of Korea*.

- Kidža, úředník dynastie Šang⁴⁷, odchází do Čosönu a přebírá vládu po Tangunovi⁴⁸
- o Kidža patřil k rodové linii císaře Wu-tiho, který založil čínskou dynastii Šang 1776 př. n. l.⁴⁹
- o ve věku 53 let přichází Kidža do Koreje a vládne zde po dobu 40 let, až do roku 1083, kdy umírá⁵⁰
- 193 př. n. l. příchod čínského uprchlíka Wej-mana (Ü Man) do Čosönu.⁵¹
- vyhnání Kidžuna⁵², posledního vládce starého Čosönu na jih
- Ü Man zakládá království Ü Man Čosön
- poslední vládce starého Čosönu Kidžun se setkává s kmeny Mahanů, Činhanů a Pjönhanů⁵³
- Kidžun ovládá jižní kmeny a obnovuje staré království
- o 57 př. n. l. Kidžun umírá a jeho pozici zastává syn Hun (Wu-wang)
- 113 př. n. l.⁵⁴ Wej-manovo království (Ü Man Čosön) rozděleno do čtyř správních okruhů pod čínskou správou
- o 106 př. n. l.⁵⁵ království Ü man Čosön rozděleno do čtyř správních okruhů pod čínskou správou
- po upadajícím vlivu čínské správy 36 př. n. l.⁵⁶ Čumong zakládá Kogurjō⁵⁷

⁴⁷ Čínská dynastie Šang 1600-1100 př. n. l.

⁴⁸ Kidžu přirovnává ke králi Artušovi a jeho vládu hodnotí jako harmonickou. Dokonce prý podle něj dostala Korea poprvé název Land of Morning Freshness (země jitřní svěžesti), ale ten nevznikl v této době, ale až ve 20. století.

⁴⁹ Čínská dynastie Šang 1600-1100 př. n. l.

⁵⁰ Pokud bude za výchozí rok jeho příchodu považován rok 1122 př. n. l. podle The Passing of Korea, znamenalo by to, že Kidža zemřel 1082 př. n. l. nikoliv 1083 př. n. l.

⁵¹ V letech mezi 194 až 180 př. n. l. ovládl trůn starého Čosönu, tudíž správná datace pro jeho příchod je asi 200 př. n. l.

⁵² Poslední vládce byl Čun.

⁵³ Podle Hulberta se jednalo o kmeny Korejců, nápadně podobným Malajcům a jiným jižním kmenům.

⁵⁴ 108 př. n. l. království Ü Man Čosön padlo po bojích s čínskými vojsky a následnými vnitřními rozpory uvnitř vládnoucí třídy. Čínská správa založila na území Ü Man Čosönu tři správní oblasti L'ang (kor. Nangnang), Čen-fan a Lin-tchun a rok později Süan-tchu, které leželo na území bývalého státu Je.

⁵⁵ 108 př. n. l. pád Ü Man Čosön a rozdělení země do čtyř správních okruhů.

⁵⁶ Kogurjō (37 př. n. l. – 668).

- 37 př. n. l. (35 př. n. l.)⁵⁸ Čumong společně s obyvateli Puja⁵⁹ zakládá království Kogurjō
- 57 př. n. l. se kmen Činhanů zakládá podle čínského vzoru⁶⁰ království Sōrabōl (později Silla)⁶¹ s hlavním městem Kjōngdžu
- 9 př. n. l.⁶² uprchlík z Kogurja zakládá na území Mahanu království Päkče
- 18 př. n. l. (16 př. n. l.)⁶³ datum založení království Päkče
- vznik Tří království: na severu válečné Kogurjō, na jihovýchodě nejvyspělejší Silla a na jihozápadě neutrální Päkče
- Kogurjō vítězí v územním boji proti Číně a překonává čínské vojsko o počtu 300 000 vojáků⁶⁴
- pronikání buddhismu (mahajána) do Koreje.
- 372 n. l. mnich Sundo šíří buddhismus v Kogurju.
- 422 n. l.⁶⁵ pronikání buddhismu do Silly.
- Komunikace Silly a Päkče s Japonskem.
- japonská císařovna Čingu obsazuje korejské území.⁶⁶

⁵⁷ Podle legendy mu most vytvořily želvy a ryby svými hřbety a krunýři, aby mohl přebrodit řeku z Puja do Koreje.

⁵⁸ Dle tradičního letopočtu bylo království Kogurjō založeno 37 př. n. l. nikoliv 35 př. n. l. jak zmiňuje Hulbert na str. 33., část I., svazek I., nicméně na straně 34, část I., svazek I je datace správná.

⁵⁹ Pujō (부여), bylo království v povodí řeky Sungari v Mandžusku. První zaznamenané spisy o tomto království pocházejí ze 4. století př. n. l. Ale přesto se traduje, že jeho historie sahá do vzdálenější doby. Čumong společně s obyvateli Puja svrhl královskou rodinu a založil vlastní království Kogurjō.

⁶⁰ Založení Silly podle Hulberta: „V době stavby Velké čínské zdi mnoho Číňanů přeplulo řeku Amnoggang do Koreje, kde se chvíli potulovali a poté se usadili v kmenu Činhanů. Přinesli s sebou nové poznatky a ještě dříve, než se zcela asimilovali, byla zrozená nová silná civilizace.“ (Hulbert, 1906, str. 72).

⁶¹ 503 př. n. l. přejmenování Sōrabōl (Saro) na Silla.

⁶² Päkče (18 př. n. l. – 660).

⁶³ Str. 33., starověká historie, svazek I, datace založení království Päkče 16. př. n. l. nesouhlasí s datací 18. př. n. l., která se vyskytuje na straně 40, starověká historie, svazek I.

⁶⁴ V roce 598 a 612 uspělo Kogurjō v bojích proti Číně (dynastie Suej), jež utrpěla drtivou porážku, protože z 300 000 vojáků, kteří zaútočili na Pchjōngjang prý přežilo jen 200. Největší zásluhu na tomto vítězství měl generál Ůlči Mundok. (Eckert, 2009, str. 28).

⁶⁵ 427 př. n. l.

- Silla získává Tři království pod jednu společnou správu.
- o 660⁶⁷ vznik sjednocené Sily.
- pronikání čínské kultury na korejské území a její rychlé osvojování.
- první seznámení s čínským ideografickým písmem
- vznik Korja (dynstie Wang).

Výklad v díle *The Passing of Korea* je oproti druhému prostorově okleštěný a více všeobecný. Ale i přesto se Hulbert snaží západního čtenáře seznámit se základními fakty z období staré Koreje a přidat několik zajímavostí navíc. Některé klíčové události jsou zcela vypuštěné nebo jsou popsány pouze okrajově či formou legendy⁶⁸, která často vyústí v historický charakter, což je pro ni nepřijatelné. Pokud je v této kapitole nějaký jev, který zcela nesouhlasí s dnešním výkladem, tak je to záležitost kolem japonské císařovny Čingu: „Podle japonské tradice přijela císařovna Čingu do Koreje a podmanila si celý poloostrov.“⁶⁹ Tato událost není v korejských análech nikde zaznamenána a podle samotného Hulberta je tato událost nereálná, nicméně dodnes je tématem sporů mezi Korejci a Japonci. Přesto však ani Japonci netvrdili jako on, že by císařovna Čingu obsadila celý poloostrov, ale pouze státečky Kaja.⁷⁰ Je zapotřebí brát na zřetel dobu, kterou Hulbert popisuje. Jedná se o starověkou historii a žádné dobové dokumenty nejsou k dispozici, tudíž lze čerpat pouze z těch, co vznikly až v pozdější době, z čehož plyne, že výklad pro toto období může být různý.

⁶⁶ jednalo se o státečky Kaja, nikoliv celé území.

⁶⁷ Sjednocená Silla 668 -918.

⁶⁸ Legendy se objevují převážně v období starověké a středověké Koreje (zakladatelský mýtus, legenda o založení Tří království, legenda o založení království Korjō atd.), později se ve výkladu nevyskytují.

⁶⁹ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 74)

⁷⁰ Kaja, (podle tradice 42-562) bylo království nacházející v dnešní provincii Kjōngsangnamdo (경상남도).

2. Středověká historie

Kapitola je věnována období království Korjŏ (918-1392) a začíná vznikem nového království, které založil Wang Kŏn (Tchädžo) v roce 918. Následný popis poukazuje na učení buddhismu a jeho majoritní vliv v království.⁷¹ Buddhismus v Korju byl natolik silný, že jeho vliv byl znatelný ve všech sférách od stavitelství až po literaturu. Do Japonska se dostal buddhismus přes Koreu a korejští mniši byli ti, kdo jezdili do Japonska hlásat jeho učení.⁷² Buddhismus byl v plném rozkvětu a jeho vývoj začalo ohrožovat Mongolsko, které usilovalo o získání prioritního postavení na Dálném východě. V roce 1273⁷³ začalo Mongolsko rozšiřovat své zájmy a podniklo nájezdy na Japonsko, kterých se muselo účastnit i Korjŏ⁷⁴. To doposud odolávalo přes svou slabou vojenskou sílu⁷⁵ nájezdům japonských korzárů, Kitanů a Džurdženů. Mongolové posílili korejská vojska a pomohli vyhnat Kitany a Džurdženy, a zato požadovali, aby Korjŏ přiznalo vůči nim vazalský vztah, na jehož důkaz se mělo zúčastnit výše zmíněných mongolských nájezdů na Japonsko. Nájezdy byly neúspěšné a mongolská moc ztratila na síle. Po mongolském vlivu ovládá

⁷¹ Podle Hulberta se jednalo o proud více indický než čínský, a proto jej lze považovat za více vhodný pro korejskou náturu. I přesto však vidí pro Korejce vhodnější konfucianismus, protože kvůli buddhismu se představitelé věnovali více věcem mimo nebe a zemi než opravdovým problémům, pro jejichž řešení byl vhodnější konfucianismus.

⁷² Tento výrok nesouhlasí s popisem šíření buddhismu z Koreje do Japonska v druhém Hulbertově díle Hulbert's History of Korea, protože to uvádí, že Japonsko muselo mít vlastní zdroje buddhistických knih z Číny, jinak by nebyl důvod, proč by se v dochovaných záznamech uvádělo, že Korjŏ žádalo o buddhistické knihy právě Japonsko.

⁷³ Říjen 1274.

⁷⁴ O tom, že se jednalo o nucenou účast a proč byla nucená, se čtenář dozví až z díla Hulbert's History of Korea, protože popis v The Passing of Korea zcela postrádá souvislost.

⁷⁵ Vojenskou situaci období Korja Hulbert popisuje jako velice zanedbanou.,,Nedostatek vojenské síly byl tak patrný, že každý, kdo mohl bojovat, a to včetně mnichů, se stal vojákem“.
(Hulbert H. B., Hulbert's History of Korea Volume I., str. 186)

trůn nekrvavým převratem I Söng-gje (Tchädžo) a zakládá novou dynastii. Konec kapitoly patří legendě o Čöng Mong-džuovi ⁷⁶ a nové dynastii.

- 918 Wang Kon (Tchädžo) zakládá království Korjō
- Nové hlavní město Songdo⁷⁷
- buddhismus získává majoritní postavení
- o 1145 vznik Samguk sagi (Kim Pu-sik)
- o 1200-1400 nájezdy japonských korzárů⁷⁸
- o 1231 první vpády Mongolů do Koreje
- o Přesun hlavního města na Kanghwado
- 1273⁷⁹ první mongolsko-korejský útok na Japonsko, celkem 40 000 vojáků (15000 Korejců).
- 1282⁸⁰ druhý mongolsko-korejský útok na Japonsko, celkem 100 000 vojáků (27000 Korejců)
- 1361 zintenzivnění nájezdů japonských korzárů⁸¹
- o 1350 zintenzivnění nájezdů japonských „vikingů“⁸²

⁷⁶ Tato legenda je zmíněna v obou knihách, avšak v různém znění. Verze v *The Passing of Korea* poukazuje na třetího syna I Söng-gjeho, který zkoncipoval plán na vraždu Čöng Mong-džua, protože byl tzv. případ věrného poddaného bývalého království a nechtěl s novou dynastií spolupracovat. Podle plánu byl Čöng Mong-džu pozván na večeři a následně brutálně zavražděn na kamenném mostě poblíž městské hradby hlavního města. Dodnes se na mostě nachází temně červená skvrna, která za deště zrudne, jako symbol tohoto ohavného činu. Podle verze v *Hulbert's History of Korea* byl plán zkoncipován tak, že po večeři na literáta čekalo na mostě pět mužů, kteří ho ukamenovali, po čemž dodnes zůstala hnědá skvrna, která rovněž za deště zrudne. V první verzi byl hlavním iniciátorem plánu třetí syn I Söng-gjeho, dle druhé verze se jednalo o syna prvního. Podle všeobecně uznávané verze se ovšem jednalo o pátého syna a i výklad o skvrně, která zrudne za deště je rozdílný, stejně tak jako verze o ukamenování.

⁷⁷ Hulbert použil dobový název, který lze přeložit jako město borovic. Dnešní název je Käsöng. dřívější Kägjöng. V díle *The Passing of Korea* se tento název nevyskytuje, nicméně v *Hulbert's History of Korea* autor používá výrazy oba.

⁷⁸ Japonští korzáři wägu podnikali nájezdy na korejské pobřeží i v roce 1418, 1550 atd., tudíž je takto ohraničená datace nesprávná.

⁷⁹ Říjen 1274, první mongolsko-korejské tažení do Japonska.

⁸⁰ Květen 1281, druhé mongolsko-korejské tažení do Japonska.

⁸¹ Podle Hulberta jsou dodnes korejská pobřeží kvůli japonským nájezdům zpustošená, nicméně pravdou je, že jsou dnes poměrně hodně osídlená.

- 1361 povstání „Rudých turbanů“⁸³
- o 1355⁸⁴ povstání „Rudých turbanů“ v Číně
- o 1368 Mongolové ztrácejí svůj vliv v Koreji
- o u moci Mingové
- mnich Sindon ovlivňuje dění na královském dvoře⁸⁵
- 1388 převrat generála I (I Söng-gje, Tchädžo)
- Legenda o Čöng Mong-džuovi.

Popis událostí v *The Passing of Korea* je nesystematický a dějová linie není zachována, a proto výklad na sebe nenavazuje a uvádí čtenáře do rozpaků. Jedná se o pasáž zkreslenou a poměrně odbytou. Výklad historických událostí je přerušen vsuvkami o buddhismu, kterému Hulbert věnuje velkou pozornost, protože jako křesťan měl k němu podezřívavý vztah. Pro období Korjō je buddhismus typický, zejména zenový proud son (선), kladoucí důraz na meditaci, ale také proud kjo (교), kladoucí důraz na čtení sůter. Král buddhismus podporoval a tím mniši získali privilegia v podobě volné státní půdy nebo osvobození od nucených prací. Mniši nemuseli platit daně, a protože velkou část z nich tvořili aristokraté, byl majetek klášterů obrovský. Během období, kdy buddhismus utvrzoval své postavení, ohrožovaly zemi vpády Kitanů a později Džurdženů (předků Mandžůů) a korejské vojsko jim pro svůj zanedbaný stav nebylo schopné odolat. Mniši nechtěli kvůli těmto vpádům přijít o svůj majetek, a tak vytvářeli vojenské jednotky z vlastních vrstev, ale ani to nezabránilo, aby do země pronikli. Proti těmto vpádům se postavilo Mongolsko a převzalo nad nimi kontrolu, a za to požadovalo od

⁸² Hulbert si protiřečí v dataci, protože uvedl, že od roku 1350 se zintenzivnily japonské nájezdy, které byly čím dál tím více četnější. Přesto však dále napsal, že roku 1353 došlo k náhlému útoku japonských korzárů. Nicméně i přes všechny nesrovnalosti je možné s výrokem souhlasit, pokud se vezme v potaz předchozí zmínku o japonských nájezdech, které trvaly od roku 1200-1400.

⁸³ 1359-1361 vpády čínských povstalců tzv. „Rudých turbanů“ do Koreje.

⁸⁴ 1359-1361 povstání „rudých turbanů“ v Číně.

⁸⁵ Podle historických záznamů z doby Korjō umluvil mnich Sindon krále Kongjanga, aby si vzal za manželku jeho konkubínu Panju (반야), která čekala jeho dítě.

Koreje uznání svrchovanosti. Hulbert nepřímo vystihuje charakter Mongolů prostřednictvím mongolských princezen, nuceně provdávaných do Koreje. Charakter těchto princezen a tím i charakter Mongolů přirovnává k Jezábel⁸⁶. A vyjadřuje se k nim takto: „Několik králů pojalo za své manželky mongolské princezny, které byly absolutně nedůstojné a představovaly příklad Jezábel. Věděly, že za nimi stojí mongolští císaři a jejich bizarní výstřelky lidi šokovaly.“⁸⁷ Mongolové se považovali za ochránce Korja a požadovali za to tribut, který Korjō odmítlo platit, ale později se muselo podvolit a dokázat svůj vazalský vztah v účasti na mongolských taženích do Japonska. Další historickou událostí, na kterou Hulbert v kapitole klade důraz, jsou více jak stoleté nájezdy japonských korzárů (wägu) na korejské pobřeží. Korejská strana usilovala o diplomatické jednání s Japonskem, ale bezvýsledně. Po selhání diplomatických snah přišla na řadu ofenzivní vojenská tažení. Největší úspěchy zaznamenali Čchö Jöng a I Söng-gje. Během bojů proti japonským korzárům měl na dvoře silný vliv buddhistický mnich Sindon, jemuž Hulbert věnuje nevídanou pozornost. Proč autor nevýznamného Sindona z výkladu nevynechal a věnoval mu takovou pozornost je diskutabilní a rozhodně má své opodstatnění. Na Sindonovi chtěl dokázat, že buddhisté touží jen po majetku, a že tato víra není pro Koreu vhodná. V závěru kapitoly směřuje děj ke generálovi I (I Söng-gje) a popisuje jeho vojenský převrat, kterým získal trůn a založil novou konfuciánskou dynastii, jíž se věnuje další kapitola.

3. Zlatý věk Koreje a japonská invaze

Výklad této kapitoly volně navazuje na generála I (I Söng-gje, Tchädžo), který se nekrvavým převratem zmocnil trůnu a založil novou dynastii. Jeho chytrým opatřením bylo zkonfiskování většiny půdy, čímž si zajistil nejen velké příjmy pro svou dynastii, ale i oslabení mocných rodů a tím definitivní konec Korja. Své království pojmenoval Čosön (1392-1910) po nejstarším korejském

⁸⁶ Ženou Jezábel míní Hulbert svůdnou prorokyni, která pod rouškou náboženství podporuje nemorálnost a modlářství. (Calvocoressi, 1996)

⁸⁷ (Hulbert H. B., *The Passing Of Korea*, 1906, str. 87)

království a hlavní město přemístil do Hanjangu (Söul). S novou dynastií přišly velké změny ve státní správě, administrativě, výběru daní nebo ve členění civilní a vojenské správy. K moci se dostal nový druh úředníků-literátů, kteří vzešli ze zkouškového systému pro státní úředníky. I Söng-gje prosazoval konfuciánské zřízení a jeho hlavním cílem bylo vymýtit přetrvávající moc buddhismu a nahradit ho konfuciánskou doktrínou, kterou prosazovala čínská dynastie Ming.⁸⁸ „Buddhismus je prázdná víra, a stejně jako buddhismus nestojí věštci či vymítači ďábla za uznání.“ „Co Buddha ví?“ „Buddhismus je neúčtyhodný zvyk a musí být zastaven.“⁸⁹ I Söng-gjeova nevole vůči buddhismu vyústila až v úplný zákaz tohoto učení a mnichům bylo zakázáno překročit městské hradby. Avšak domněnka, že prostý lid ze dne na den přestane uznávat svou víru, byla velice mylná, jelikož buddhismus nadále fungoval, a to i přes zákaz. Mimo nahrazení buddhismu konfucianismem, usiloval vládce o rozšíření země směrem na východ, a proto udržoval přátelské vztahy s mingskou Čínou, jíž posílal několikrát do roka tribut. Název této kapitoly je mimo jiné zlatý věk Koreje, a zlatý opravdu byl, protože právě toto období je charakteristické velkými změnami v politice, ekonomice, kultuře, zemědělství, vzdělávání a v neposlední řadě vznikem nové hláskové abecedy hangŭl (한글).⁹⁰ Vzniku nového písma není v kapitole věnovaná velká pozornost a Hulbert ho popisuje takto: „První polovina 15. století je charakteristická svým pokrokem ve všech sférách korejského života.“ „Jeden z prvních králů se rozhodl, že vymyslí pro lid vlastní hláskovou abecedu, a to proto, aby se vyhnul zbytečnému učení čínských znaků.“⁹¹ Autor definuje novou abecedu takto: „V nové abecedě vycházejí souhlásky ze zjednodušených

⁸⁸ Dynastie Ming (1368 – 1644).

⁸⁹ (Hulbert H. B., *Hulbert's History of Korea Volume I.*, str. 320)

⁹⁰ Kvůli neexistenci vlastního písma bylo z iniciativy krále Sedžonga (vl. 1418-1450) vytvořeno nové korejské písmo. Nové písmo bylo výsledkem dlouhého studia jazyků a zejména vědeckých poznatků a znalostí z oblasti fonetiky, gramatiky a kaligrafie. Písmo bylo vytvořeno tajně v komnatách královského paláce v královské vědecké instituci Čiphjondžön (집현전). Tato instituce sloužila jako tehdejší Akademie věd. Tuto instituci založil Sedžong krátce po nástupu na trůn. Pracovali zde vědci různých oborů, ale nejintenzivněji se věnovali právě snaze vytvořit nové písmo.

⁹¹ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 92)

tibetských souhlásek s vlastností sanskrtu⁹², a samohlásky vycházejí ze starých jednoduchých čínských znaků.⁹³ Pokud vezmeme v úvahu dobu, kdy Hulbert shromažďoval materiály pro toto dílo, můžeme jeho popis nové abecedy považovat za správný, avšak je zvláštní, že při představení korejského písma západnímu čtenáři, jemuž je kniha určena, nezmiňuje Hulbert jméno krále, z jehož iniciativy písmo vzešlo. Pokud jsou Korejci na něco opravdu hrdí, tak je to osvícený král Sedžong, iniciátor nového hláskového písma, které je podle Korejců nejdokonalejší na světě, což je samozřejmě nadsazené, ale i díky této nadsazenosti vidíme jeho důležitost. Korejské písmo nebylo ve své době vřele přijato, protože literáti a aristokraté uznávali jen písmo čínské, a psali výhradně klasickou čínštinou až do 20. století. Díky technice nových pohyblivých kovových typů, bylo možné tisknout více knih než dříve. Lepší dostupnost knih přispěla k rapidnímu rozšíření gramotnosti. Na tomto rozšíření má svůj podíl i nové písmo, pro svou jednoduchost často označované jako ōnmun, amkchŭl (ženské písmo). Království Čosŏn pod reformami jen rozkvétalo a užívalo si míru, avšak toto harmonické prostředí narušovaly mocenské boje mezi politickými frakcemi. Jedna politická skupina, usilující o moc, zlikvidovala skupinu vládnoucí, čímž si vyměnily pozice a stalo se to samé, tj. zase byly zlikvidovány opozicí. Touha po moci nebyla charakteristickou vlastností pouze Korejců, ale i Japonců a zvláště Tojotomi Hidejošiho, kterému se podařilo sjednotit celé Japonsko. Jeho plánem bylo ovládnout čínskou dynastii Ming a zmocnit se vlády na celém Dálném východě. Korea pro tento plán měla sloužit jako most do Číny, a nejlépe jako spojenec, ale vzhledem k svému vazalskému vztahu k Číně odmítla Korea jakékoliv spojení s agresivním Japonskem, což vyústilo v násilné vylodění japonských vojsk na korejském pobřeží a rychlý útok na hlavní město. Japonci byli podle zjednodušeného Hulbertova výkladu odrazeni legendárním admirálem I Sun-sinem⁹⁴ a přinuceni se

⁹² Z původního dekretu krále Sedžonga, jenž zavedl do užívání 28 písmen, se dnes užívá 24 písmen, z toho 10 grafémů pro samohlásky a 14 grafémů pro souhlásky. Tvrzení, že korejské písmo vychází ze sanskrtu či čínských znaků není zcela správné, vzhledem k dnes propagované tezi, poukazující na podobnost korejského písma s písmem phags-pa.

⁹³ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 92)

⁹⁴ I Sun-sin (1545-1597), nejznámější korejský admirál, díky němuž došlo k obratu při Hidejošiho invazi (1592-1598).

stáhnout. Jejich touha po moci ale rozhodně nevyprchala a krátce po prvním nájezdu uskutečnili nájezd druhý, kterému korejská vojska odolávala jen na souši, ale opět díky I Sun-sinovi zvítězila i na vodě. Na vítězství korejského loďstva neměl zásluhu jen tento statečný generál, ale i celková vyčerpanost japonských vojáků. O vítězství se zasloužila také čínská armáda, jež se zapojila do boje in extremis. Při tomto výkladu se autor zastaví a zdůrazní slabost Korejců, kteří se v patové situaci obracejí více na pomoc svých sousedů (Číny), než na své vlastní síly. Sedmiletá válka velmi zpustošila celou zemi a změnila situaci v celé východní Asii. Zatímco Číňané bojovali v Koreji proti Japoncům, Džurdženové ovládli Mandžusko a poté i dynastii Ming a stali se vládci Číny.

- 1392 I Söng-gje zakládá novou dynastii s hlavním městem Hanjang⁹⁵
- zahájena stavba městského opevnění
- zahájena stavba paláce Kjöngbokkung
- oficiální zákaz buddhismu, mnichům zakázán vstup do hlavního města
- konfucianismus prohlášen za oficiální státní doktrínu
- kulturní, ekonomický, zemědělský a technický rozvoj
- ½ 15. století vznik nové fonetické abecedy⁹⁶
- o 1443 král Sedžong vytváří pod názvem Hunmindžöngüm korejský slovník nové abecedy önmun⁹⁷
- o 1450 smrt krále Sedžonga
- o 1471 vyhlášení nového zákoníku státní správy⁹⁸
- Tojotomi Hidejoši sjednocuje Japonsko⁹⁹
- 1592 vpád Japonců do Koreje¹⁰⁰

⁹⁵ Název Hanjang je starý výraz pro dnešní Söul, který byl ustanovený hlavním městem 1394.

⁹⁶ 1443 z iniciativy krále Sedžonga vznikla nová korejská hlásková abeceda, jež byla roku 1446 uvedena dekretem Hunmindžöngüm.

⁹⁷ Nová abeceda má dnešní název hangül, dříve hunmindžöngüm podle původního dekretu krále Sedžonga. Výraz önmun byl užíván aristokraty, kteří tím nové písmo znehodnocovali.

⁹⁸ 1472 vyhlášení Velkého zákoníku správy státu Kjöngguk tädžön.

⁹⁹ Tojotomi Hidejoši (1536 – 1597), byl významný japonský státník, který sjednotil japonské válčící státy.

- Japonská vojska rozdělena do tří sekcí na severní, východní a západní.
- Dobyty hlavního města Hanjang (Soul)
- král prchá na sever
- povstání otroků a chudiny v hlavním městě
- do války vstupuje admirál I Sun-sin a obrací situaci pomocí želvích lodí.¹⁰¹
- I Sun-sin odvolán z funkce
- 1597 zintenzivnění vpádů Japonců na korejská pobřeží.¹⁰²
- do Koreje připlouvá 100 000 japonských válečných lodí.
- o král prchá s rodinou l směrem na hranice s Čínou
- povolání generála I Sun-sina
- čínská vojska zasahují do války a porázejí Japonce na severním území.
- 1597¹⁰³ I Sun-sin umírá po zásahu zbloudilou kulkou
- 1601 otevření přístavu Pusan Japoncům pro obchodní účely.

Tuto kapitolu lze považovat za chronologicky ucelenou a oproti předchozím kapitolám Hulbert drží i posloupnou linii, a také v samotném výčtu historických událostí se objevuje méně chyb. Z výtahu hlavních událostí je patrné, že v této kapitole kladl autor největší pozornost na průběh vojenských akcí, vojenskou strategii a na vybavenost vojska. Z nacionalistického pohledu Korejců je obrovský úspěch, že ačkoliv korejská armáda neměla proti svému protivníkovi mnoho válečných zkušeností, dokázala nad početnější armádou zvítězit, a to i bez pomoci čínských vojsk, která osvobozovala převážně severní část, zatímco hlavní boje probíhaly v okolí hlavního města, a také na moři pod vedením legendárního admirála I Sun-sina a jeho želvích lodí. Tato postava je historicky velmi výrazná, a proto je na ni ve výkladu brán velký zřetel. Kromě

¹⁰⁰ Japonci se v počtu 250 000 mužů se vylodili v Pusanu a zahájili rozsáhlý útok na Koreu. Součástí jejich vybavení bylo 5 000 válečných seker, 100 000 dlouhých mečů, 100 000 oštěpů, 100 000 krátkých mečů, 500 000 dýk, 300 000 střelných zbraní, 50 000 koní.

¹⁰¹ Želví lodě byly pokryté železnými pláty s děly na všech stranách, takže mohly útočit z libovolné pozice. Díky nim se podle tradice podařilo I Sun-sinovi zvrátit dění ve válce.

¹⁰² Vojenské vpády do Koreje se uskutečnily dva mezi lety 1592-1598.

¹⁰³ I Sun-sin se narodil 18. 4. 1545 v Söulu, kde prožil dětství. V roce 1576 absolvoval vojenské zkoušky a účastnil se vojenského výcviku. Proslavil se svými želvími loďmi a hrdinstvím v bojích proti Japoncům v letech 1592-1598. Zemřel po zásahu zbloudilou kulkou 16. 12. 1597 ve věku 53 let.

japonské invaze neboli tzv. imdžinské války jsou v kapitole nejvíce popsány společenské změny, které přinesla nová vládnoucí třída. Výklad je obohacený i o legendy¹⁰⁴ a četná přirovnání obsahující latinské říčky.

4. Mandžuská invaze a rané křesťanství

V závěru předchozí kapitoly bylo poukázáno na změnu situace na Dálném východě. Zatímco byla čínská vojska plně zaměstnána v Koreji, její území ovládli Mandžuoové. Při bojích o své území žádali Mingové pomoc od Koreje, ale ta se nechtěla do boje zapojovat, ale přesto svá vojska vyslala. Mandžuoové porazili dynastii Ming a zaujali její postavení v regionu. Krátce poté poslal korejský král zprávu Mandžuoům o tom, že korejská vojska byla nasazena do bojů násilím a že uznávají jejich vítězství a nadřazenost. Touto zprávou si Korea zajistila krátkodobý klid, který však netrval dlouho, protože krátce nato vypuklo v Koreji povstání aristokrata I Kwala¹⁰⁵, jemuž se podařilo načas obsadit hlavní město. Král před hrozbou utekl a nechal hlavní město napospas osudu. V díle *The Passing of Korea* nemá Hulbert dostatečný prostor na příliš detailní popis, ale přesto se o událostech líčících korejský charakter zmiňuje dlouze. To se týče především popisu dvora, který před každou hrozbou utíká a nechá svůj lid napospas. Proti zbabělým postavám stojí kladní hrdinové, jako byl admirál I Sun-sin, jenž se objevil v pravou chvíli, aby zvrátil běh událostí. Kladní hrdinové, co skolí jednou rukou sto mužů, jsou předmětem lidové

¹⁰⁴ První legenda se vztahuje k proroctví mnicha Muhaka, který předpověděl, že pokud nebude stavba paláce Kjöngbokkungu přesunuta na jiné místo, než bylo stanoveno, bude země do dvou staletí trpět hroznou válkou. A protože na jeho radu nebyl brán zřetel, lze považovat japonskou invazi za naplnění jeho předpovědi. (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 91).

Druhá legenda je o Tchädžongově dešti. Příběh vypráví o přírodních pohromách, které zapříčinily obrovské sucho, hladomor a smrt. Šamani se pokoušeli přivolat déšť zpět, ale bezvýsledně. Až poté, co zemřel král Tchädžong, začalo jeho přičiněním pršet. (Hulbert H. B., *Hulbert's History of Korea Volume I.*)

¹⁰⁵ I Kwal byl aristokrat, který zastával promandžuský postoj. V roce 1624 se mu podařilo během nepokojů obsadit hlavní město a zmocnit se trůnu. Krátce nato byl vyhnán a jeho zastánci utekli do Mandžuska.

slovesnosti, která vzbuzuje nacionalistické cítění, a proto jsou činy „hrdinů“ v obou knihách dlouze popsány. I Kwala nelze považovat za hrdinu v pravém slova smyslu, protože dvůr obsadil kvůli moci, nikoliv veřejnému blahu. Nakonec byl z města vyhnán a na trůn se vrátil původní král. Mandžuoové sledovali situaci v Koreji s podezřením, protože se dlouho nedočkali slíbeného tributu za uznání jejich nadřazenosti. Tribut nebyl poslán, a tak se mandžuská vojska objevila u korejských hranic. Král v panice opět opouští dvůr a Mandžuoové obsazují hlavní město a pronásledují krále na jeho útěku. Zde se v knize objevuje neústrojná vsuvka ohledně impaktu křesťanství. Mluví se o zásluhách Mattea Ricciho¹⁰⁶, jemuž se podařilo podat ve svém spise křesťanskou nauku konfuciánskou formou tak, aby jí Asiaté rozuměli; Hulbert ho označuje za konfuciánského katolíka. Díky němu se do Koreje poprvé dostaly knihy o křesťanské nauce.

Mandžuoové dostihli krále a přinutili ho podepsat prohlášení o vazalském vztahu a platbě tributu. Po podepsání dohody odešli z korejského území. Ale Korea svůj závazek opět nedodržela, a tak se v Koreji objevili zase. Král se tradičně snažil před hrozbou uprchnout, ale Mandžuoové odřízli cestu z města, a tak se král ukryl v pevnosti Namhansansöng blízko hlavního města, kde byl nakonec nucen přijmout kapitulaci. Tím se Korea nadobro poddala mandžuské dynastii Čching¹⁰⁷ a musela přerušit veškeré styky s dynastií Ming. Styky byly přerušeny pouze oficiálně, protože Korea nadále žila stylem Mingů a považovala se za Čchingům nadřazené. Vpádům Mandžuoů není věnovaná celá kapitola, ale pouze její část, jelikož převážnou pozornost autor věnuje pronikání křesťanství a jeho vlivům.

V 1/2 17. století ztroskotala na korejském pobřeží holandská loď s kapitánem Hendrikem Hamelem, který jako první napsal evropskou knihu o Koreji. Krátce nato vznikají podle Hulberta první záznamy o šíření křesťanství a stavbě katolických kostelů v provincii Hwanghădo (황해도) a

¹⁰⁶ Italský misionář Matteo Ricci (1552-1610) navázal v Číně po několika staletích na evangelizační práci středověkého pekingského arcibiskupa Giovanni da Montecorvinyho (1246-1328) a stal se oblíbencem dvora. Jeho zásluhou se Korea poprvé seznamuje s křesťanstvím. V Číně působil po dobu 28 let.

¹⁰⁷ Dynastie Čching (1664-1911).

Kangwŏndo(강원도). Křesťanství se začalo šířit po celém poloostrově a v roce 1780¹⁰⁸ se objevuje první oficiálně pokřtěný Korejec. Zkorumpovaná vládnoucí třída pohlíží na vývoj křesťanství s obavami. Navíc se jí nelíbí křesťanská představa neslučitelnosti kultu předků a křesťanské víry a samozřejmě i to, že jsou si všichni před bohem rovni. Z nelibosti k tomuto učení vzniklo první pronásledování křesťanů (Korejců) a následně v 19. století vznikly první protikřesťanské pogromy zaměřené proti cizincům. V roce 1839 byli během pogrom popraveni tři francouzští kněží. Poté, co se francouzská vláda dozvěděla o popravě, vyslala válečnou flotilu ke korejským břehům a žádala kompenzaci za smrt svých spoluobčanů. Korejská vláda viděla ve francouzské odplatě další důvod, proč proti křesťanství bojovat, protože považovala křesťanství za jednu z politických forem, nikoliv za víru. Po vypuknutí občanské války ve Francii se vyhrocená situace okolo mrtvých kněží uklidnila, a celkové pronásledování křesťanů utichlo až do roku 1863, kdy se k moci dostává nový xenofobní vládce Tǎwŏngun, který se poučil z opiových válek¹⁰⁹ v sousední Číně, a následkem toho vyhání všechny cizince ze země a utužuje politiku izolace.

- ½ 17. století mocenské boje Mandžůů na čínském území
- 1620 povstání I Kwala
- král prchá na Kanghwado¹¹⁰
- 1627 první invaze Mandžůů do Koreje (30 000 vojáků)
- král prchá na Kanghwado

¹⁰⁸ První Korejec byl pokřtěný v roce 1784.

¹⁰⁹ První opiová válka probíhala v letech 1839-1842. Byl to obchodní konflikt mezi Čínou a Velkou Británií, který vyústil v neoblíbenost západu v Číně. Druhá opiová válka probíhala v letech 1856-1860. Zahraniční mocnosti vyžadovaly otevření svých velvyslanectví v Peking, ale ten odmítá. Následkem toho vstupují západní vojska do Peking a ničí Letní a Starý palác. Číňané po této kruté porážce nakonec souhlasili s vybudováním vyslanectví Velké Británie, Francie, Ruska a USA. Mírová smlouva zlegalizovala obchod s opiem, a navíc křesťané získali právo šířit svou víru a právo vlastnit půdu. (http://en.wikipedia.org/wiki/First_Opium_War).

¹¹⁰ Král Indžo (1623-1649) prchá do Kongdžu.

- 1631 první seznámení s křesťanstvím prostřednictvím italského misionáře Mattea Ricciho.¹¹¹
- 1636 druhá invaze Mandžů do Koreje (140 000 vojáků)¹¹²
- Král prchá do pevnosti Namhansansöng
- 1937 Korea se stává vazalským státem Mandžů
- Holanďan Hendrik Hamel ztroskotává se svou posádkou 64 mužů na lodi Sparwehr u ostrova Čedžudo. Přežilo jen 36 mužů, kteří byli násilím odtaženi do Hanjangu.¹¹³
- 1677 sčítání lidu - 4 703 505 obyvatel
- 1686 první cizinec hlásá křesťanství v Koreji¹¹⁴
- 1730 prosazování nových právních reforem
- o 1724 prosazování nových právních reforem¹¹⁵
- 1776 druhé sčítání lidu - 7 006 248 obyvatel
- 1780 první Korejec pokřtěn v Pekingu portugalským kněžím Alexandrem de Gouvea.¹¹⁶
- 1785 první protikřesťanské pogromy
- 1786 vypuknutí cholery (370 000 mrtvých)
- 1791 další protikřesťanské pogromy
- Papežův vyslanec Tsiou¹¹⁷ v tajnosti šíří křesťanství

¹¹¹ První seznámení s křesťanstvím bylo asi 1610. Matteo Ricci zemřel v roce 1610, tudíž uvedená data nesouhlasí. Hulbert pro tohoto misionáře užívá název Perre Ricci (otec).

¹¹² Invazi Mandžů do Koreje způsobilo neplacením tributu. Jednalo se o tribut pro novou mandžuskou dynastii Čching, která převzala vedení nad dosavadním vládnoucím rodem Mingů v Číně. Nová dynastie byla oficiálně u moci až v roce 1644, ale tribut požadovala dříve.

¹¹³ Ztroskotání v roce 1653 přežilo celkem 38 námořníků. Hamelovi se po 14 letech nuceného pobytu podařilo uprchnout do japonského Nagasaki, odkud odjel zpět do Evropy. Je to první autor evropské knihy o Koreji.

¹¹⁴ Jednalo se o neznámého muže, o kterém nevíme ani národnost, ale záznam o něj se objevuje v Idžo Sillok. Podle Hulberta se jednalo pravděpodobně o muže čínské národnosti.

¹¹⁵ Podle Hulbert's History of Korea str. 164, svazek II, Byly reformy zahájeny roku 1624, ale vzhledem k tomu, že na předchozí stránce byl autor o století dále, se jedná se o překlep, a tudíž rok 1724.

¹¹⁶ 1784 byl v Pekingu pokřtěn první Korejec I Sung-hun (1756-1801).

¹¹⁷ Jednalo se o Číňana Čou Wen-mua (Ču Mun-mo, 주문모), který žil v letech 1752-1801 a do Koreje byl vyslán papežem Řehořem XVI.

- knihtisk rozšířen o 220 000¹¹⁸ dřevěných typů
- šíření knih s křesťanskou tematikou
- 1801 další protikřesťanské pogromy, během nichž umírá papežův vyslanec Čou Wen-mu (Ču Mun-mo, 주문모)
- 1832 francouzská loď kotví u Hongdžu¹¹⁹ a žádá otevření korejského trhu
- Do země potají vnikají přes Čínu západní misionáři¹²⁰
- 1835 francouzští kněží¹²¹ šíří v Koreji křesťanství
- 1839 další protikřesťanské pogromy
- poprava francouzských kněží
- 1847 francouzská válečná flotila¹²² žádá odplatu za své mrtvé kněze
- 1849-1863 utišení křesťanských pogromů
- 1863 znovuzahájení protikřesťanské politiky

Při porovnání kapitoly v obou knihách nedošlo k větším odchylkám ve výkladu. Některé pasáže jsou dokonce zcela totožné, tudíž je patrné, že pro toto období měl Hulbert dostatek podkladů, a to i zřejmě proto, že některé události, zejména ty z počátku 19. Století, mohl snadněji dohledat. Přesto však lze nalézt několik odchylek v dataci. Konkrétně se jedná o popis reform, které byly uskutečněny podle jedné knihy roku 1730 (The Passing of Korea) a podle druhé knihy roku 1624 respektive 1724 (Hulbert's History of Korea). Podobných „překlepů“ je v knize Hulbert's History of Korea možné najít několik. Z výtahu hlavních událostí vyplývá, že Hulbert pro tuto kapitolu čerpal výhradně z korejských pramenů, což dokazují údaje o sčítání lidu, kdy a kde vypukla cholera, kolik bylo obětí atd. Tyto údaje dodávají výkladu specifický charakter. Pokud se ve výkladu objevuje něco matoucího, tak je to nepřesný, neboli „korejský“ přepis cizích jmen a místních názvů. Hulbert při

¹¹⁸ Dřevěných tiskařských typů bylo vyrobeno cca 150 000 nikoliv 220 000, jak uvádí autor.

¹¹⁹ Dnešní Hongsönggun (홍성군).

¹²⁰ Např. Němec Karl F. A. Güzlaff (1803-1851) a další.

¹²¹ Philibert Maubant (1803-1839), Laurent Marius Joseph Imbert (1797-1839), Jacques Honore Chastan (1803-1839).

¹²² Francouzské válečné lodě La Gloire a La Victorieuse

transkripci využívá korejského čtení čínských toponym, a tak je identifikace některých původních jmen obtížná. Kapitola končí rokem 1863, kdy se na trůn dostává nový panovník. Rok 1863 nebyl významný pouze v korejských dějinách, ale téhož roku se narodil i Hulbert, tudíž následující výklad bude vycházet z doby, v níž žil.

5. Otevření Koreje

Úvod kapitoly otevírá novou éru, jež přišla s nástupem nového nezletilého krále Kodžonga, za kterého vládl jeho otec známý jako Tawongun (princ regent). Toto období přineslo mnoho změn, ale především spory mezi politikou osvícenství a protireakcí konfuciánů. Tawongunovi věnuje Hulbert velkou pozornost a často se k jeho osobě vrací, protože téměř všechny jeho činy považuje za nešťastné. „Byl to možná poslední silný muž, který se objevil na korejské scéně, ale nebyl schopný se přizpůsobit své době.“ „Očividně to nebyl ohromný muž, avšak silný on zřejmě byl.“¹²³ Tawongun, stejně tak jako ostatní korejští králové, toužil udržet trůn ve svých rukou co nejdéle. Vládnutí za nezletilého syna nemohlo trvat věčně, a tudíž hledal příhodnou rodinu, s kterou by spojil síly a dál zůstal u moci. Rodina Min z Jöhüngu, o které se domníval, že bude nejlepším spojencem, se později ukázala nejhorším výběrem, a to vzhledem k jejímu pokrokovému vidění, jež zcela odporovalo jeho vidině. Hulbert hodnotí mingskou frakci takto: „Zprvu nemůže být žádná pochybnost o tom, že tomu, co zastávala královnina frakce, se všeobecně říká pokrok.“¹²⁴ Tawongun toužil po jediném, a to vymýtit křesťanství a udržet zemi v izolaci od zahraničního vlivu. Veškeré zahraniční vlivy proudící do Koreje byly pro něj jako trn v oku, a tak se je snažil omezit. To vyústilo v opětovné pronásledování křesťanů, při němž bylo zavražděno devět francouzských misionářů a 20 000 korejských věřících. Proti západnímu vlivu bojovali i samotní Korejci, kteří zapálili americkou loď General Sherman po proniknutí k Pchjôngjangu na řece Tädonggang. Podobný osud čekal i francouzskou

¹²³ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 114)

¹²⁴ (Hulbert H. B., *The Passing Of Korea*, 1906, str. 120)

flotilu, která utrpěla porážku na ostrově Kanghwado. Ani americké flotile v počtu pěti válečných lodí, jež připlula s žádostí odplaty za loď General Sherman, se nepodařilo uspět. Toto triumfální vítězství zaslepilo Tawönguna natolik, že nezpozoroval hrozbu zevnitř. Jednalo se o rod Minů, který chtěl zaujmout vládnoucí pozici a zbavit se nepohodlného regenta. Na trůn už byl dosazen zletilý Kodžong, ale ten nebyl tak silný jako jeho otec a nechal sebou snadno manipulovat, čehož využila královna frakce, jejíž touhou bylo přiblížit se západnímu světu. K tomu se Hulbert vyjadřuje takto: „Nová éra se nyní otevřela. Přátel ex-regenta bylo mnoho a byli silní, a proto se jim také podařilo zavraždit královna otce a spáchat další krutosti, ale to neodradilo minkou frakci, aby odložila dosavadní politiku a vydala se směrem ke geniálnímu pokroku.“¹²⁵ Pokrokového vnímání královny Min využila japonská vláda a zkoncipovala plán na otevření Koreje. Po „incidentu s lodí Un’jó si Japonsko vynutilo podepsání korejsko-japonské obchodní smlouvy, díky níž měli Japonci téměř monopolní postavení v obchodních stycích s Koreou. Incident s lodí Un’jó byl akcí japonské vlády, přičemž její loď dostala za úkol vyprovokovat konflikt a nechat se zničit.“¹²⁶ Poté na místo dorazily další japonské lodě a požadovaly sepsání obchodní smlouvy s Koreou. Tzv. Kanghwaská smlouva z roku 1876 měla pro Koreu historický význam, protože od jejího podepsání se Korea otevřela celému světu. Japonci založili v Koreji své vyslanectví a vice versa. Tato nově vzniklá situace umožnila Korejcům vycestovat do Japonska, odkud se vraceli plni nových ideálů, které chtěli prosadit ve své zemi prostřednictvím radikálních reforem. Tak se stalo, že proti sobě na jedné scéně stáli osvícení a konzervativci. Hulbert poukazuje na větší vliv konzervativců a o radikálech se vyjadřuje takto: „Nebyli bráni příliš vážně.“ „Tito muži byli blízko k tomu, aby se stali geniálními patrioty, které kdy Korea viděla, ale jejich snahy ztroskotaly, protože nedokázali vidět do budoucnosti.“¹²⁷ Vliv Japonska v Koreji znepokojoval Čínu, protože si chtěla udržet své dosavadní výhodné postavení a Japonsko ji ohrožovalo. Během dvou let vznikly v Koreji povstalecké skupiny, které ovlivnily budoucí osud

¹²⁵ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 120)

¹²⁶ (Carter J. Eckert, 2001, str. 174)

¹²⁷ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 122)

země. První povstání se týkalo vzpoury chudiny a vojska, protože jim byl do rýže přidán písek. Prostý lid měl bývalého regenta v oblibě a domníval se, že za jeho vlády bez vlivu zahraničních mocností se měli líp, a tak usiloval o jeho opětovné dosazení na trůn, což se také na krátkou dobu podařilo. Během rebelií povstalci zapálili japonské vyslanectví, ale to způsobilo pouze japonskou odplatu a následně další výhody pro Japonce. Kvůli potlačení povstání poslala korejská vláda Číně žádost o pomoc. Čína poslala svá vojska, aby nastolila pořádek a odvěkla ex-regenta s sebou do Číny. Japonsku se čínské zásahy nelíbily, ale nebylo schopné čelit čínské převaze, a proto se stáhlo, což mělo za následek rozšíření čínského vlivu v zemi. Hulbert se k této situaci vyjadřuje takto: „Kdyby Japonsko vedlo situaci taktně a povolilo Číně ponechat si její patronát a nechalo minskou frakci jít v konzervativně-liberální cestě, mohla být budoucnost jiná.“ Kdyby Japonsko bylo schopné čelit Číně a bojovat s ní, mohla být korejská budoucnost lépe zajištěná.“¹²⁸ Čínská moc v zemi a s ní návrat ke starým pořádkům se nelíbil radikálům, kteří za pomoci Japonců spřádali plány na převrat. Mezitím byla podepsána korejsko-americká smlouva a smlouva s Velkou Británií a Německem, následně s Itálií a Ruskem. Radikálové hledali nejvhodnější situaci, ve které by plánovaný převrat mohli uskutečnit. Plán byl využit situaci, kdy mezi Čínou a Francií vypukl spor o Vietnam, ke státnímu převratu a vyhnat Číňany za pomoci japonského vyslance v Söulu, který přislíbil pomoc. Přebat se nepovedl, ale měl za následek dohodu mezi Japonskem a Čínou o stažení vojsk z Koreje a doložku o vzájemném informování pro případ vyslání vojsk na poloostrov. V tomtéž období se do Koreje dostává protestantismus, který byl podle Hulberta (taktéž protestant) přijat velmi vřele a rychle našel zástup svých příznivců. Vliv zahraničních mocností měl na Koreu kladný vliv z hlediska rozvoje, protože právě díky nim se otevřely obchodní přístavy, byla vybudována telegrafní linka, nová nemocnice a mnoho jiných vládních institucí, zlepšující životní styl Korejců. Ale k pokroku se Korea nebyla schopná postavit, protože měla tendenci se stále vracet ke starým zvyklostem a nedokázala se odloučit od svého vazalského vztahu k Číně a přijmout nové podmínky. Chtěla být moderní, ale zároveň měla v sobě zakořeněné staré feudální řády a

¹²⁸ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 121)

konfuciánskou morálku, jež bránila pokroku. Takto lze shrnout situaci, která nastala po otevření Koreje.

- na trůn nastupuje nezletilý Kodžong, za nějž vládne otec I Ha-ung známý jako Tävöngun (princ regent).
- pokračování protikřesťanských pogromů
- zahájení prací na přestavbě paláce Kjöngbokkung¹²⁹
- 1866 ruská flotila žádá o povolení vstupu na korejský trh stejně jako Velká Británie a Francie
- ztroskotání americké lodě Surprise v korejských vodách
- americká loď General Sherman zapálena na řece Tädonggang po proniknutí do Pchjöngjangu
- Odražení francouzské flotily na ostrově Kanghwado
- během protikřesťanských pogromů zabito/popraveno devět francouzských kněží¹³⁰
- Do roku 1870 zabito 20 000 korejských křesťanů
- o Září 1868 zabito 2 000 křesťanů.¹³¹
- 1871 odražení vojenské intervence USA¹³²
- Tävöngun nechává na počest vítězství nad západními mocnostmi vztyčit pamětní stély na čtyřech stranách a utužuje politiku izolace
- Japonsko vysílá do Koreje svého vyslance Hanabusu¹³³

¹²⁹ Palác Kjöngbokkung byl v roce 1592 zničen při japonské invazi a nyní byl přestavěn podle starých plánů do své nynější podoby.

¹³⁰ Simon Bretenieres (1838-1866), Bernard Beaulieu (1840-1866), Pierre H. Dorie (1839-1866), Michael Petitnicolas (1839-1866), Jean A. Pourthie (1830-1866), Marie Nicolas Antonie Daveluy (1818-1866), Pierre Aumaitre (1837-1866), Martin Huin (1836-1866). Francois Berneux (1814-1866)-působil v Japonsku i v Číně, v Koreji žil pod jménem Čang 11 let.

¹³¹ Hulbert popisuje události, které se odehrály okolo velké křesťanské čistky, tudíž správné datum by mělo být 1866.

¹³² Flotila pěti lodí (Colorado, Alasca, Bernicia, Mononacy, Palos) připlouvá ke korejským břehům, ale Korejci je zapálili, a tak se flotila stáhla.

¹³³ Hanabusa Jošitada (1842-1917) byl japonský diplomat, který v době, kdy mu autor přisuzuje pozorovatelskou misi, působil jako diplomat v Rusku, tudíž je jedná o chybný údaj.

- 1873 Kodžong nahrazuje svého otce a stává se plnohodnotným panovníkem
- 1876 japonská loď zapálena u Čemulpcho¹³⁴.
- o 1876 incident s japonskou lodí Un'jó, která sloužila jako záminka k podepsání nerovnoprávné smlouvy mezi Japonskem a Koreou¹³⁵
- 1876 podepsání první nerovnoprávné smlouvy mezi Koreou a Japonskem
- 1879 do Koreje připlouvají další francouzští misionáři
- 1882 vzpoura vojska a povstání korejské chudiny
- Postupné otevření přístavů Fusan¹³⁶, Čemulpcho, Söul¹³⁷ a Wönsan
- 1883 americký komodor Schufeldt podepisuje v Čemulpcho smlouvu o vzájemném obchodu a pomoci mezi USA a Koreou¹³⁸
- 1884 smlouva s VB a Německem¹³⁹
- o podpis smlouvy s Itálií a Ruskem
- o podpis smlouvy s Francií
- Do Koreje přijíždí diplomaté M. Paul Möllendorf¹⁴⁰ a Jüan Š'-kchaj¹⁴¹
- Nastupuje nová éra mladých radikálů, mezi jejichž vůdce patří Sö Čä-pchil¹⁴²
- 1884 neúspěšný pokus skupiny radikálů v čele se Sö Čä-pchilem¹⁴³ o převrat.
- střet čínských a japonských vojsk v Koreji
- o 1884 podepsání Tiencinské konvence mezi Čínou a Japonskem, která stanovila, že se obě vojska v případě incidentu objeví v Koreji současně a že

Až po podepsání korejsko-japonské smlouvy byl poprvé vyslán do Koreje, aby dohlížel na otevření přístavů a na zřízení vyslanectví v Söulu.

¹³⁴ Přístav Inčchön.

¹³⁵ Incident s lodí Un'jó se odehrál v roce 1875 a až následujícího roku došlo k podepsání nerovnoprávné smlouvy.

¹³⁶ Pusan.

¹³⁷ Autor nahradil výraz Hanjang dnešním názvem Söul.

¹³⁸ 1882 podpis korejsko-americké smlouvy.

¹³⁹ 1883 podpis smlouvy s Velkou Británií a Německem, 1884 podpis smlouvy s Itálií a Ruskem, 1886 podpis smlouvy s Francií (tato smlouva obsahovala i doložku o šíření křesťanství).

¹⁴⁰ Paul Georg von Möllendorf (1848-1901), německý diplomat, jenž zastupuje ruské zájmy.

¹⁴¹ Jüan Š'-kchaj (1859-1916) čínský politik a diplomat.

¹⁴² Sö Čä-pchil (Philip Jaisohn, 1864-1951) se přidal k radikálům, ale rozhodně nebyl jejich vůdcem, tím byl Kim Ok-kjun (1851-1894), který za japonské podpory způsobil převrat roku kapsin (kapsin čöngbjön). Dalšími radikály byli Kim Jong-sik, Pak Jong-hjo a Sö Kwang-böm.

¹⁴³ Hlavním iniciátorem byl Kim Ok-kjun.

žádná ze zemí nebude sama bez upozornění té druhé zasahovat do korejského dění¹⁴⁴

- Do Koreje přijíždí první protestantští misionáři
- Zakládání škol a jiných vládních institucí
- 1894 vypuknutí čínsko-japonské války.

Tato kapitola patří k těm, jež jsou složitější na pochopení, a to vzhledem k tomu, že Hulbert popisuje události, které jsou blízké jeho době nebo s ním konkrétně souvisejí. Vyskytuje se zde mnoho postav, u nichž není detailní popis a dnešní čtenář neví, o koho se v té době jednalo. Tento nedostatek je na dobu, ve které knihy vyšly, pochopitelný, protože tamní situaci všichni znali. Zprvu je zapotřebí okomentovat Hulbertovo vyjádření k nově vzniklé situaci. Je až zvláštní, jaký důraz klade Hulbert na Tăwŏnguna (prince-regent), ke kterému se často vrací i později v popisu, který s ním nesouvisí. Hulbert vystihl situaci v době jeho vlády dobře. Okomentoval regentovu vládu jako geniální, ale špatně načasovanou. Zaměřenost na Tăwŏnguna lze také vysvětlit tím, že Hulbert všeobecně věnuje velkou pozornost postavám, které mohly ovlivnit tehdejší situaci a nečinily tak, nebo postavám, které provedly hrdinské skutky, například již několikrát zmíněná postava velkého admirála I Sun-sina. Z pohledu amerického misionáře vnímá porážky, jež utrpěly americké flotily v korejských vodách negativně, ale to je pochopitelné. Naopak pozitivně vnímá osvícené radikály, kteří se vrátili do Koreje z japonských studií s cílem co nejrychleji, a to nejlépe hned, prosadit nové reformy po vzoru Japonců. Jako vůdce jejich povstání z roku 1884 uvádí svého přítele Sŏ Čăpchila, kterého tím chtěl zřejmě vyzdvihnout, stejně tak jako svého přítele Horace N. Allena, amerického presbyteriánského misionáře a diplomata, kterého zmínil při příležitosti převratu, a to konkrétně při situaci, kdy se účastnil banketu, kde zachránil německého diplomata P. George von Möllendorfa. V díle *The Passing of Korea* je vynechána informace o Tiencinské smlouvě obsahující dohodu mezi Japonskem a Čínou, a to i přesto, že na ní autor v následující kapitole nepřímou navazuje. Závěr kapitoly patří

¹⁴⁴ Tiencinská smlouva byla podepsána roku 1885.

protestantským misionářům a zahraničním postavám všeobecně. V úplném závěru je nastíněná následující kapitola.

6. Vražda královny

Kapitola začíná a prakticky končí událostmi roku 1895, který je pro korejskou historii velice významný. Zprvu autor popisuje vývoj událostí kladně, a to především díky prosazování nových reforem, jež se sám král zavázal dodržovat nejstriktněji. Průběh událostí byl harmonický, protože vše šlo k pokroku a to díky tomu, že byl ex-regent odstraněn z politického dění, tedy alespoň oficiálně, jelikož prakticky do politiky stále zasahoval prostřednictvím svého druhého syna a vnuka, kteří byli přítomni na královském dvoře. Během prosazování nových reforem, týkajících se všech důležitých sfér, došlo k velkému rolnickému povstání, známému jako povstání tonghaků. Cílem povstání bylo vyhnat všechny cizince ze země a zničit mocné rody, které je vykořisťovaly. Hnutí nabralo na takové síle, že vláda musela požádat o pomoc Čínu. Na pomoc jí přišlo podle Tiencinské konvence i Japonsko. Vzbouřenci se nakonec dohodli s vládou, než aby se do korejských záležitostí pletli cizí mocnosti. Tomu bohužel stejně nezabránili a vypukla čínsko-japonská válka na korejském území, kterou vyhráli Japonci.¹⁴⁵ Po svém vítězství nad Čínou utužují Japonci v Koreji svou politiku a prosazují nové reformy, známé jako reformy roku kabo. Mezi lety 1894-1896 bylo vyhlášeno přes 600 reformních nařízení, jež kompletně změnily zavedené pořádky. Zrušily se staré společenské vrstvy, státní školství, některé úřady, otroctví, mučení a tělesné tresty, tresty pro příbuzné odsouzených, změnil se daňový systém, struktura armády, kalendář, peněžnictví, vzdělávací systém atd. V roce 1895 přijíždí do Koreje nový japonský vyslanec Inoue Kaoru¹⁴⁶, pod jehož záštitou pracuje Pak Jōng-hjo, jenž si rozumí s královskou rodinou, ale nikoliv s Tawōngunem. Hulbert ho vnímá jako hrdinu své doby a ve svých názorech silně odsuzuje Tawōnguna : „Kdyby Japonci definitivně odstranili ex-regenta z cesty a nechali

¹⁴⁵ Válka byla ukončena 17. dubna 1895 podepsáním Šimonosecké smlouvy, která požadovala od Číny postoupit Liaotungský poloostrov a ostrov Tchaj-wan (Formosa), k tomu navíc vysoké odškodné a samozřejmě také zřeknutí se zájmů v Koreji.

¹⁴⁶ Inoue Kaoru (1836-1915), japonský státník a politik.

Pak Jöng-hjoa a královskou rodinu pokračovat v přátelských vztazích, všechno budoucí zlo by bylo jednoduše potlačeno.“ „ Byla to právě ex-regentova touha po vlastní moci, která zapříčinila všechny problémy, a nikdy předtím nebyla doba, kdy by byly jasné naděje pro Koreu takto krutě obětovány pro vlastní blaho.“¹⁴⁷ „ Méně už si královská rodina rozuměla s dalším japonským vyslancem Miurou Goró¹⁴⁸, který nahradil Inoue Kaoura. Miura, měl oproti svému předchůdci se dvorem docela jiné plány, ve kterých ho podporoval Tävöngun. Tävöngun žádal Japonsko o pomoc při prosazení efektivní a radikální změny v korejské politice a bylo mu také vyhověno, ale předtím měl podepsat prohlášení, že nebude v budoucnosti bezdůvodně zasahovat do polického dění. Tajný plán byl nyní kompletní a spočíval v násilném obsazení paláce, zavraždění královny, zadržení člena královské rodiny a poté kontrolu nad celou situací. Tento plán byl s definitivní platností potvrzen a prosazován Miurou a jeho vykonavateli.“¹⁴⁹ Podle plánu vtrhla japonská vojska včetně prince-regenta a vzbouřených Korejců do paláce a hledala královninu komnatu. Vydali se směrem k ženskému paláci, kde královnu našli a brutálně zavraždili. Tělo nakonec zabalili do plátna a zapálili, mezitím se Tävöngun dostal ke králi a žádal o své dosazení na trůn.¹⁵⁰ Vyhověno mu nebylo a samotným Korejcům se nelíbilo, že jim „Japonci“ zavraždili královnu, a tak i přes snahu případ zatajit došlo k jeho vyšetřování. „Podle japonského soudu, který se konal v Hirošimě v lednu 1896, byl za vraždu královny primárně zodpovědný Miura a jeho podřízení.“¹⁵¹ Král měl po smrti své manželky přirozený strach o svou osobu a korunního prince, a tak se nechal neustále hlídat jak svou stráží, tak svými zahraničními přáteli, mezi kterými byl samotný Hulbert.¹⁵² Situaci v paláci ovládla projaponská nálada, které král nedokázal čelit, a proto potají uprchl na ruské vyslanectví.

- 1895 probíhají velké reformy (kabo) pod záštitou Japonců

¹⁴⁷ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 133)

¹⁴⁸ Miuro Goró (1846-1926) japonský politik, který zosnoval plán vraždy královny Min.

¹⁴⁹ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 137)

¹⁵⁰ Tävöngun žádal o jmenování svého vnuka Pak Jöng-hjoa, nikoliv o své jmenování na trůn.

¹⁵¹ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 137)

¹⁵² Osobní stráž krále byla ve složení H. B. Hulbert, H. G. Appenzeler, J. S. Gale, G. H. Jones, H. H. Underwood.

- povstání tonghaků¹⁵³
 - Tăwŏngun oficiálně odchází z politické scény
 - do korejského kabinetu jmenován projaponský Jun Čchi-ho¹⁵⁴
 - vypuknutí čínsko-japonské války
 - povolení vstupu buddhistickým mnichům do hlavního města¹⁵⁵
 - jmenování nového japonského vyslance Inoue Kaorua, pod jehož záštitou pracuje Pak Jŏng-hjo
 - Inoue nahrazen novým japonským ministrem Miurou Goró
 - zosnování tajného plánu na vraždu královny Min
 - 8. října 1895 vnikají do paláce japonská vojska včetně japonských sosi¹⁵⁶, korejských vzbouřenců a Tăwŏnguna
 - zavraždění královny Min Japonci
- povstání armád spravedlnosti (űibjŏng)
- potlačení tonghaků a armád spravedlnosti (űibjŏng)
 - 1896 král z obavy o svůj život povolává jako osobní stráž zahraniční misionáře
 - zasedání japonského soudu v Hirošimě ohledně vraždy královny Min¹⁵⁷
 - 11. února 1896 král a korunní princ na ruském vyslanectví

Před rozbořem kapitoly je zapotřebí poukázat na její značně subjektivní charakter, v jehož duchu se nese celý výklad. Hulbert na začátku kapitoly uvedl, že rok 1895 byl plný velkých událostí, které ovlivnily budoucí korejské dění, jimž se bude kapitola věnovat. Avšak z praktického hlediska jsou některé velmi

¹⁵³ Hulbert se k tomuto největšímu povstání vyjadřuje jako k povstání „zoufalých občanů“ a pro jejich vůdce užívá nepřesného jména Čhŏn Nok-tu (správně Čhŏn Pong-džun). Nepřesné označení je ve skutečnosti přezdívka Noktu, což znamená „malé zrno“ a má znehodnotit celkovou hodnotu tohoto vesnického učitele, který vedl největší rolnické povstání v korejské historii.

¹⁵⁴ Protestant, jehož vize byla prosazovat radikální reformy po japonském vzoru reformem Meidži.

¹⁵⁵ Poprvé od zákazu v roce 1456 se mohli buddhističtí mniši volně pohybovat v ulicích hlavního města.

¹⁵⁶ Nižší třída Japonců.

¹⁵⁷ Japonský soud vyšetřuje královninu vraždu, ze které jsou obviněni jen tři lidé včetně Miury a povstání z ledna 1896, při němž bylo zadrženo třicet tři obviněných. Mezi zadrženými byli: I To-čchŏl, No Hong-gju, An Kjŏng-du, I Čä-sun, Čhŏn U-gik aj.

významné událostí opomíjené či dokonce neobvykle popsané, a to z autentičtějšího pohledu. V obou dílech chybí o významném rolnickém povstání tonghaků téměř veškeré informace, ale i přesto se na něj naráží. Například *The Passing of Korea* uvádí, že Täwöngunův vnuk byl zatčený ve spojitosti s povstáním tonghaků, ale více informaci nerozebírá, takže čtenář z textu nepozná, o jaké povstání se jednalo a proč vlastně vzniklo. Odpověď na tuto otázku je sice možné nalézt v druhém díle, ale ani zde není popis zcela odpovídající, protože jsou tam nepřesné údaje a celkový pohled na situaci je odlehčený. To, že v této kapitole Hulbert zastává japonské reformní vize je zcela zřetelné, pro západního misionáře, který sám „osvětu“ prosazuje, i pochopitelné. Z výše zmíněných citací vztahujících se k Täwöngunovi vyplývá, že Hulbert této postavě přisuzuje veškerá negativa, a možná i proto se k němu stále vrací, jak jsem již zmínila v předchozí kapitole o Hulbertově postoji k „hrdinům“. Mimo standardně zaznamenaných faktů, jež se vztahují k roku 1895, jsou popsány i události méně významné. Například krátkou vsuvku tvoří příjezd „geniálního“ Jun Čchi-hoa z USA a Číny do Koreje, ale více se o něm neuvádí. Jun Čchi-ho byl protestantského vyznání (stejně jako autor) a prosazoval radikální reformy po vzoru japonských Meidži, což autor považuje za vynikající a přínosné. Autorova sympatie k tomuto muži a k japonským reformám také svědčí o autorově projaponském pohledu na toto období. Detailní popis je věnován noci, kdy byla zavražděna královna Min a okolnostem, jež tuto vraždu zapříčinily. Stejně tak důsledně je vylíčen i další útok na královský palác, který se odehrál následujícího roku. Král s korunním princem nejen následkem tohoto útoku a tím spojeného strachu o svůj život, ale i z nechuti k projaponsky naladěnému paláci, prchají na ruské vyslanectví. Jejich útek zapříčinil obrat v politických kruzích a zrodil nové, „občanské“ hnutí, jemuž je věnována následující kapitola.

7. Klub nezávislosti

Králův útek na ruské vyslanectví zamíchal korejskou politickou situací. Protijaponská nálada byla cítit ve všech sférách, stejně jako tomu bylo v roce

1592.¹⁵⁸ Projaponští úředníci byli nemilosrdně pronásledováni a následně zavražděni. V kabinetu je nahradili proruští a proameričtí úředníci, kteří mezi sebou soupeřili o větší moc a hlavně o to, komu se podaří získat více koncesí. Koncese se rozdávaly na všechno (stavba železnic, dolů atd.) a jejich ukvapené udělování zapříčinilo budoucí špatnou ekonomickou situaci Koreje. Japoncům se nová politická situace nelíbila, a proto žádali krále, aby se neprodleně vrátil zpátky, ale ten odmítl, protože se na ruském vyslanectví cítil v bezpečí a neměl v nejmenším úmyslu vracet se do paláce, alespoň prozatím. Králova nepřítomnost napomohla ke vzniku četných politických organizací, kterých byly desítky, ale nejznámější a nejuznávanější organizací byl Klub nezávislosti, jehož vzniku předcházely noviny nezávislosti (Independent)¹⁵⁹, vydávané Philipem Jaisohnem (Sŏ Čä-pchil). Klub samotný prošel různými fázemi svého vývoje. Ve svých počátcích byl považován za naprostou elitní instituci a každý, „kdo něco znamenal“, chtěl být jeho členem, a protože byl Klub všem otevřený, mohl se členem stát kdokoliv, takže mezi členy bylo možné najít projaponsky či proruský orientované členy a v pozdějším stadiu dokonce konzervativce a členy nižších vrstev společnosti. Klub prosazoval reformy, podobné reformám kabo, jež prosazovali Japonci. Hlavním cílem bylo upravit dosavadní nevhodné edikty a nahradit je novými prospěšnějšími reformami. Změny se měly týkat především právní oblasti. Měla být omezena pravomoc prefektů, jež byla převedena na nově vybudované soudní instituce v každé provincii. Diskutované reformy obsahovaly i ustanovení o nové daňové politice nebo o reformě poštovního systému. Jejich předmětem byla i problematika otevřených přístavů a snaha omezit sílu zahraničních mocností. Klub zastával nové reformy a zároveň posiloval nacionalismus. Důležitým počinem Klubu bylo postavení Brány nezávislosti a parku nezávislosti, kde se aktivisté scházeli za účelem prosazování nových reforem. Podle Hulberta byly prosazované reformy

¹⁵⁸ První japonská invaze na korejské území, jejímž iniciátorem byl Hidejoši.

¹⁵⁹ 독립신문(tongnip sinmun) byly první noviny moderního typu a navíc byly dostupné široké veřejnosti, protože tři stránky byly psané v hangülu a jedna stránka v angličtině pod názvem Independent. Noviny vycházely jako neziskové po dobu tří let. Prvním šéfredaktorem byl Philip Jaihson (Sŏ Čä-pchil) a po něm významný korejský politik Jun Čchi-ho, kterého Hulbert považuje za geniálního politika. Autor sám měl podíl na korejsko-anglických překladech v části Independent.

potřebné, ale jen v počátcích působnosti Klubu. Později nabraly nový nevhodný směr: „Poté, co se král ocitl na ruském vyslanectví, reformám nestálo nic v cestě, avšak reformy byly prosazované čím dál tím méně a nakonec vůbec.“¹⁶⁰ Snahou klubu bylo zbavit se vlivu cizích mocností a převzít iniciativu do vlastních rukou. Klub čím dál častěji vyzýval krále, aby čelil nové situaci a omezil vliv zvenčí. Král už nemohl déle snášet vlnu kritiky a vrátil se zpátky do paláce. Na radu Klubu vyhlásil Koreu císařstvím a sebe učinil císařem, ale tento počín nebyl pro Klub dostačující, protože chtěl mít na vládě podíl. Politika Klubu nabrala agresivnější směr, a proto ho král raději zakázal. Svůj zákaz musel vzít kvůli vlně odporu zpět, ale jen naoko, protože už během znovupovolení činnosti Klubu pracoval na jeho opětovném a trvalém zrušení, k čemuž došlo poté, co se dozvěděl, že členové Klubu usilují o státní převrat či dokonce o založení republiky. Tím skončila vlna prvního pokusu o vytvoření občanské společnosti a nastal návrat ke staré konzervativní politice.

- král vládne z ruského vyslanectví
- pronásledování japonských úředníků¹⁶¹
- do vlády dosazení proruští a prozápadní politici¹⁶²
- pořádání korejského soudu za vraždu královny Min (13 odsouzených)
- A de Spayer¹⁶³ získává nové koncese pro americkou vládu
- 1895 Philip Jaisohn (Sŏ Čä-pchil) získává po návratu z exilu místo poradce pro korejskou vládu (advisor to the Korean Government)
- o 1894 Philip Jaisohn (Sŏ Čä-pchil) zakládá Klub nezávislosti.¹⁶⁴
- vznik prvních legálních politicky orientovaných organizací a spolků

¹⁶⁰ (Hulbert, The Passing Of Korea, 1906, str. 155)

¹⁶¹ Pronásledovaní úředníci byli: Čo Hüi-jŏn, Ju Kil-džun, Čöng Pjŏng-hwa, Kim Hong-džip, Ŏ Jun-džung, z nichž poslední dva byli násilně usmrceni.

¹⁶² Brit John McLeavy Brown (1842-1926) ve finanční sféře a v zákonodárné sféře Američan Clarence Greathouse (1846-1899).

¹⁶³ V získávání koncesí pro americkou vládu byl nejvíce aktivní H. N. Allen (1858-1932) americký presbyteriánský misionář, politik a diplomat. Podařilo se mu mj. získat koncesi pro stavbu železnice Sŏul-Inčchŏn.

¹⁶⁴ V roce 1894 byl ještě na studiích v USA. Klub nezávislosti byl rovněž založen s odlišnou datací, a to v roce 1896, krátce po jeho návratu z exilu.

- založení prvních moderních korejských novin
- vztyčení Brány nezávislosti
- pořádání veřejných demokratických debat
- prosazování nových reforem
- udělení koncese na stavbu železnice Sŏul-Inčchŏn.
- zahájení přestavby paláce Tŏksukkung
- únor 1897 - návrat krále do paláce
- 17. října 1897 vyhlášení císařství Velké Koreje (Tähan čegug, 대한 제국)
- 21. leden 1898 pohřební ceremoniál za královnu Min
- politika Klubu nabírá nový směr
- zákaz Klubu nezávislosti
- zákaz zrušen, Klub pokračuje dál v aktivitách a chystá razantní zásahy do politiky¹⁶⁵
- Vyhlášení šestibodového reformního programu
- král zamítá nový reformní program a zakazuje činnost Klubu
- 1899 pronásledování hlavních představitelů Klubu
- udělení koncese Sŏul- Pusan.
- zprovoznění prvního úseku železnice Sŏul-Inčchŏn (965 km)
- rozvoj vzdělání a zakládání císařských škol (Imperial normal school)¹⁶⁶

Kapitola o Klubu nezávislosti obsahuje mnoho informací o změně politické situace po králově útěku na ruské vyslanectví. Novou prodemokratickou politickou situaci vnímá autor velmi kladně, ale zároveň neodsuzuje politiku projaponskou, jež se taktéž snažila o korejskou osvětu. Z toho plyne, že veškeré činnosti směřující k pokroku země hodnotí Hulbert kladně. Méně pozitivně hodnotí pronásledování projaponských úředníků, a to z důvodu uvedených výše. Co se týče samotného vzniku Klubu nezávislosti a jeho činnosti, tak nejsou uvedené informace tak detailní, jak by se dalo očekávat od jeho člena. Hulbert, jak už bylo uvedeno výše, společně se Sŏ Čä-pchilem

¹⁶⁵ Klub žádá o povolení vrátit se domů pro Pak Jŏng-hjoa, jenž byl vyhnán do Japonska. Tento záměr umocňuje v císaři představy o tom, že se Klub snaží o převrat a založení republiky.

¹⁶⁶ Ředitelem první Imperial Normal School (císařské běžné školy) se stal byl sám Hulbert.

editoval anglickou verzi novin Tongnip sinmun (Independent), ale to ve svém výkladu neuvádí. Naopak vyzdvihuje výrok (jaký?) z časopisu The Korean Repository, který dříve rovněž editoval. Ztotožňuje se zde s článkem, jenž poukazuje na stagnaci činnosti Klubu nezávislosti a jeho menší snahu o prosazování reform. Což znamená, že činnosti Klubu fandil, ale jen v jeho začátcích, a proto své jméno s Klubem nespojuje komplexně. V díle Hulbert's History of Korea dokonce píše o Philipu Jaisonhovi (od této kapitoly ho nazývá pouze západním jménem), že byl dříve více progresivní. Takto ho veřejně hodnotí i přesto, že byli přátelé, a navíc se společně věnovali programu na vývoj všeobecného vzdělání pro korejský lid. Tento program byl úspěšný a oslnil císaře Kodžonga, který se rozhodl v roce 1897 jmenovat Hulberta prvním ředitelem Imperial Normal School (císařské běžné školy), jež byla roku 1900 přejmenována na Imperial Middle School (císařská střední škola). Hulbertův výklad v této kapitole nezahrnuje jen popis Klubu a situace po císařově útěku na ruské vyslanectví, ale jako by krokem zpět, výklad se znovu vrací k Tawŏngunovi a znovu hodnotí jeho činnost, což působí na čtenáře rozpačitě, protože to nemá s výkladem o Klubu žádnou spojitost. Vysvětlení je možné nalézt v druhém díle; Tawŏngun totiž v roce 1898 zemřel, a proto mu Hulbert věnuje pozornost. To ale čtenář díla The Passing of Korea, v němž je tato vsuvka bez logického odůvodnění začleněna, neví, a proto tento výrok vzbuzuje pocit, že v díle nejsou všechny detaily pečlivě vychytány a tím ztrácí výklad na hodnotě. Hulbert byl proti Klubu a Tawŏngunovi zaujatý, tudíž se v textu objevují pasáže, které nesouhlasí s dnešním výkladem a hodnotí situaci silně zainteresovaně. Závěrem kapitoly hodnotí Hulbert pokrok v oblasti vědy, techniky a školství.

8. Ruské intriky

Nová kapitola začíná rokem 1900, kdy vypuklo v Číně boxerské povstání¹⁶⁷, kvůli kterému vyslalo Rusko na území Mandžuska svá vojska, a ponechalo je

¹⁶⁷ Xenofobní podstata čínských „boxerů“ zapříčinila nenávistné hnutí proti cizincům, jež bylo podporováno císařovnou. Poté, co byl následkem povstání v květnu 1900 zavražděn německý

tam i poté, co nebyla přítomnost vojsk v této lokalitě nezbytná, a odmítlo je stáhnout. Naopak je posílilo, což vyburcovalo Japonsko a Anglii, protože přítomnost těchto vojsk ohrožovala jejich zájmy ve východní Asii. Japonsko-ruská rivalita se stále prohlubovala a měla svůj dopad na korejské dění. Nejenom rivalita dvou velmocí ovlivnila korejské dějiny, ale převážně i korejský postoj samotný. Po zkušenosti s Klubem nezávislosti se král rozhodl vymýtit doznívající vliv Klubu a držet politiku ve svých rukou, a proto veškeré státní záležitosti přesunul na sebe a nechal se obklopovat pochlebovačnými úředníky, kteří byli převážně proruský orientovaní. To, že vliv ruských úředníků byl u dvora silný, dokazuje i tajná Rusko-korejská dohoda o prodeji přístavu Masan a ostrova Kōdžedo. Rusko se touto dohodou chtělo ujistit, že Korea neposkytne přístav a ostrov jiné mocnosti, jež by mohla překazit ruské záměry s těmito místy. Ale Japonci rozhodně nebyli pozadu, a stejně tak jako Rusové se snažili využít co nejvíce vhodných příležitostí, které by hrály v jejich prospěch. Jejich sebevědomí posílilo podepsání Anglo-japonské aliance, jež uznávala anglická práva a japonské zájmy v Koreji. Za podpory Anglie začalo Japonsko vyjednávat s Ruskem, ale ani jedna strana nechtěla ze svých požadavků ustoupit, tudíž bylo jasné, že tento mocenský spor může vyřešit jenom válečný střet. Podle Hulberta o tomto střetu zájmu dvou mocností byla korejská veřejnost dobře informovaná, protože na jeho základě vznikla bohatá lidová slovesnost, která poukazovala na ruský vliv na severu a japonský vliv na jihu. Dohady a intrikami byla propletená celá korejská politická sféra, a to nejen těmi, které byly vyvolány ze strany Japonska či Ruska, ale i těmi z vlastních řad. Nejčastěji se jednalo o machinaci s finančními prostředky. Zpronevěřování finančních prostředků přispělo k prohloubení vážnosti finanční situace, kterou navíc komplikovala zemědělská neúroda a nevhodná finanční reforma. Rusko, ačkoliv vědělo o nevhodnosti finanční reformy, spočívající v ražbě nových lehce padělatelných niklových mincí, nezasáhlo, a naopak ražbu podporovalo, protože si bylo vědomo, že nestabilita měny ovlivní obchodní situaci na poloostrově a překazí japonské zájmy. Japonsko ale

vyslanec a vyslanectví západních mocností byla okupována (Francie, Německo, USA, Rusko, Itálie, Velká Británie, podnikl západ ofenzivní útok, z něhož vyšel vítězně, a Čína byla přinucena zaplatit odškodné.

korejskou finanční krizi využilo ve svůj prospěch. Využilo neúrody¹⁶⁸ a okamžitě začalo do Koreje dovážet dvojnásobně drahou rýži. Tomu kontroval proruský úředník dovážením levné rýže z Port Arturu.¹⁶⁹ Podobných situací a intrik ze strany Japonců nebo Rusů bylo několik a všechny měly jedno společné: získat co nejvíce ve svůj prospěch. Přetahování se o moc nemohlo trvat věčně, a tak se začalo schylovat k válečnému konfliktu mezi těmito mocnostmi, kterému Hulbert věnuje následující kapitolu.

- 1900 propuknutí boxerského povstání v Číně
- An Kjong-su a Kwön Hjöng-džin obvinění z pokusu o převrat¹⁷⁰
- korejský dvůr ovládají zkorumpovaní úředníci Kim Hong-juk, Kim Jöng-džun¹⁷¹
- do čela finanční správy jmenován proruský I Jong-ik.¹⁷²
- snaha o obnovení buddhismu: stavbu nových klášterů a buddhistických center
- podepsání tajné dohody s Rusy o prodeji přístavu Masan a ostrova Kodžedo

¹⁶⁸ Kvůli zemědělské neúrodě byla vláda nucena uvalit na vývoz rýže embargo a zvýšit její cenu.

¹⁶⁹ Přístav na Liaotungském poloostrově. Rusko přinutilo Japonsko navrátit tento poloostrov Číně a domluvilo s ní tajnou dohodu o zbudování konce východní části Transsibiřské magistrály přes Mandžusko. Rusko mělo tento přístav pronajatý na dobu 25 let a vytvořilo z něj svou hlavní centrálu pro další postup na Dálném východě.

¹⁷⁰ Pod japonskou ochranou se slibem řádného soudu ze strany Korejců přijeli An Kjong-su a Kwön Hjöng-džin (projaponsští politici) do Koreje, ale místo soudu byli vsazeni do vězení a zlikvidováni. Hulbert poukazuje na to, že ani přes slib japonské ochrany se nedočkali řádného soudního řízení, a také na to, že Korea přišla o dva nejlepší vlastence, které kdy měla. Tento názor opět poukazuje na autorovu spřízněnost s projaponskými úředníky a dokazuje autorův projaponský postoj v tomto období.

¹⁷¹ Oba tito muži zapříčinili kolaps finančního sektoru, jelikož zpronevěřili velké množství finančních prostředků. Kim Hong-juk způsobil aféru s prodejem Ostrova růží (Wölmido, 울미도), který se nachází u přístavu Inčchön Japoncům. Tento čin vyvolal velkou vlnu protestů, a tak byla nucena korejská vláda odkoupit od Japonců ostrov zpět.

¹⁷² I Jong-ik (1854-1907) zpronevěřil velké množství finančních prostředků z koncesí udělených Rusku na pěstování ženskenu a těžbu v uhelných dolech. Byl oblíbencem císaře a radil mu v jeho osobních i milostných záležitostech. Do povědomí vstoupil převážně kvůli aféře s ražbou nových niklových mincí, ale reputaci si napravil dovozem rýže z Annamu, která dočasně zachránila korejskou ekonomickou situaci. Úzce spolupracoval s Ruskem a prosazoval jeho zájmy.

- 1902 prodej přístavu Masan a ostrova Kodžedo Rusům¹⁷³
 - podpis anglo-japonské aliance¹⁷⁴
 - padělání nových niklových mincí¹⁷⁵
 - Japonsko řeší měnovou nestabilitu zavedením speciálních bankovek, jež cirkulovaly pouze na korejském území a tím dočasně řeší finanční krizi¹⁷⁶
 - pozastavení stavby železnice Sŏul-Ŭidžu
 - císař Kodžong z rozpočtových škrťů uzavírá státní školy¹⁷⁷
 - střet ruských a japonských zájmů o Koreu ⇒ rusko-japonská válka

Jak vyplývá z názvu kapitoly, celý obsah je věnován ruským intrikám, a to zejména těm, co měly největší dopad na korejskou politickou scénu. Úvod kapitoly začíná příjezdem ruského vyslance M. Pavlova, jenž měl odstartovat sérii ruských intrik proti Japonsku, a tím zamezit jeho vliv. Kdo je M. Pavlov, Hulbert blíže nespecifikuje, ale z kontextu vyplývá, že přijel do Koreje, aby zde prosazoval ruské zájmy. Ruské zájmy podporoval i sám císař, protože na rozdíl od projaponských politiků, proruští zastávali politiku zdrženlivosti, jež císaři vyhovovala. Císař měl z „osvícenských“ reforem obavy, a proto se je snažil odstranit a omezit jejich vliv. V této fázi vývoje Hulbert nadále sympatizuje s projaponskou politikou, respektive řečeno s reformami, jež prosazovala. A proto také velkou pozornost věnuje odsouzeným projaponským úředníkům An Kjŏng-suovi a Kwŏn Hjŏng-džinovi, jež vnímá jako hrdiny. Po vypuknutí boxerského povstání v Číně, byl císař utvrzen, že cizí vliv (mimo ruský) má na politiku negativní účinky, a proto se ho snažil minimalizovat. Politickou situaci chopil do svých rukou a obklopil se několika úředníky, zejména proruskými, a začal prosazovat politiku zdrženlivosti. Korejský dvůr

¹⁷³ 30. 3. 1900 proběhla tajná korejsko-ruská dohoda (한러거제도 비밀협약) o prodeji přístavu Masan a ostrova Kodžedo.

¹⁷⁴ Tato aliance byla podepsána 5. 9. 1905 a měla se stát protipólem ruským zájmům v Mandžusku.

¹⁷⁵ Zahraniční mocnosti naléhají na Koreu, aby vyřešila svou finanční situaci a stáhla mince z oběhu, ale ražba nadále probíhala, a tak došlo k omezení obchodní činnosti s Japonskem a Čínou.

¹⁷⁶ Speciální bankovky zavádí do oběhu japonská banka Daiiči. Tento počín vnímá autor velice kladně, protože dočasně uklidnil finanční nestabilitu.

¹⁷⁷ Uzavřená byla i Imperial Middle School, ve které Hulbert působil jako ředitel.

se stal centrem intrik, protože podle Hulberta se císař obklopil lidmi, kteří usilovali pouze o vlastní prospěch. Na zkorumpovanost korejských úředníků odkazuje často, protože touha po vlastním prospěchu nabrala i negativní směr co se týče rozhodování o korejském osudu. Střet ruských a japonských zájmů byl nevyhnutelný a veškeré intriky mu jen předcházely. Hulbert sám rekapituluje nastalou situaci a do výkladu přikládá četné množství úvah, jež sympatizují s Japonskem: „Ruská politika usiluje jen o sobecký prospěch, jenž má za následek rozpad a zruinování země, ve které má své zájmy, zatímco japonská politika volá po modernizaci Dálného východu.“¹⁷⁸ Podobných úvah je v textu několik a všechny obsahují stejný motiv prospěšnosti japonské politiky a ctižádostivého Ruska, jehož cílem je pouze dostat Koreu na svou mapu, jak uvádí následující kapitola o rusko-japonské válce. V kapitole nechybí popis modernizace, a to zahájení nových plánů na rozšíření železniční sítě a zároveň otevření nových železničních tratí, zavedení pouličního osvětlení, schválení plánu na stavbu vodárny v Söulu a vlnolamů v přístavních městech. Všechny tyto počiny přispívají k modernizaci, tudíž je Hulbert vnímá velice kladně. Méně pozitivně vnímá situaci ve školství, protože díky špatné finanční politice (za kterou mohou samozřejmě proruští zkorumpovaní úředníci) nebylo dostatek finančních prostředků na podporu vzdělání, a tak muselo být několik škol uzavřeno. Uzavření postihlo i školu, kde byl ředitel, ale tento fakt zmíněn není, ale už jenom fakt že Hulbert zmiňuje uzavírání státních škol kvůli ruskému vlivu, poukazuje na jeho zainteresovanost. Celkový popis ať už ruských intrik, či jiné události je popsán na základě sugestivního vnímání autora. Protože nesympatizoval s proruskou politikou, věnuje jejím „intrikám“ velkou pozornost. Protože podporoval modernizaci, sympatizuje s Japonskem a klade důraz na moderní vývoj (udílení koncesí, školské reformy) a nakonec, protože je protestantského vyznání, kritizuje vládní snahy obnovit dřívější buddhismus: „Rok 1902 přinesl několik náznaků poukazujících na zhoršení. První náznak byl v pokusu o vzkříšení buddhistických kultů. Císař souhlasil se stavbou velkého centrálního kláštera, sloužícího jak pro okolí Söulu, tak pro celou zemi. Dále byl ustanovený buddhistický nejvyšší duchovní, jenž dohlížel na všechny buddhistické věřící v zemi. Oživit

¹⁷⁸ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 183)

buddhismus byl směšný pokus, protože buddhismus v Koreji je dlouho mrtvý a nemá smysl do něj zasahovat. Těch, co uctívají šamanismus společně s buddhismem, jsou miliony, ale to zcela neznamena, že by se tento kult mohl stát opět populárním.“¹⁷⁹ V tomto výroku si Hulbert silně odporuje, protože více než milion věřících není zanedbatelný počet k tomu, aby nemohla být víra opět obnovena, což si Hulbert samozřejmě nepřeje. Na závěr uvedu ještě jeden autorův výrok, hodnotící aktuální politickou situaci. „Konec roku 1902 může být označován za přibližný mezník, kdy si Japonsko poprvé uvědomilo, že všechny naděje na mírové řešení korejského problému jsou pryč.“¹⁸⁰

9. Japonsko-ruská válka a bitva u Čemulpcho

Obě kapitoly navazují na předchozí kapitolu o ruských intrikách a popisují japonsko-ruský válečný střet, který byl ukončen japonským vítězstvím. Tomuto střetu předcházela vyjednávání mezi oběma stranami, ale na společném řešení se nedohodly. Rusko požadovalo po Japonsku, aby opustilo své zájmy v Mandžusku, výměnou za uznání svých nezadatelných zájmů v Koreji.¹⁸¹ Japonsko od svých zájmů v Mandžusku neustoupilo a rozhodlo se, že se Rusku postaví. Rusko nebylo na válečný konflikt připraveno, protahovalo vyjednávání a doufalo, že Japonsko v dohledné době ozbrojený útok nezačne. To, že Rusko nečekalo válečný střet, dokazuje fakt, že 2. února 1904 uložilo do svého uhelného skladiště na ostrově Wōlmido u Inčchōnu 1500 tun uhlí. Tento krok by v případě hrozící války jinak nepodniklo. Oproti tomu Japonsko shromažďovalo prostředky na válku a chystalo předběžná opatření v ekonomice a bankovníctví.¹⁸² Korea z obavy před válkou vyhlásila neutralitu, ale v roce 1904 podepsala korejsko-japonskou dohodu, dovolující Japoncům okupovat strategické body, čímž se stala jeho tichým společníkem. Japonská

¹⁷⁹ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 175)

¹⁸⁰ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 183)

¹⁸¹ Podle Hulberta (*The Passing of Korea*) se jednalo o uznání japonských zájmů pouze v jižní části poloostrova.

¹⁸² Opatření se týkala pozastavení činnosti makléřů, poskytování půjček a úvěrů. Podle autora mělo toto opatření neblahé důsledky na obyvatele Sōulu, protože jejich životní úroveň závisela na těchto úvěrech (hypotékách).

námořní flotila zahájila nečekaný útok na ruský Port Arthur. Výbuchy a dělostřelba zasáhly přístav. V pevnosti nevěděli, co se děje v přístavu. Dostali odpověď, že se provádí cvičná střelba, ale mezitím druhá část japonské výpravy v čele s křižníkem Asama směřovala k Inčchönu, kde kotvil jeden z nejmodernějších ruských křižníků Varjag spolu se starým dělovým člunem Korjec. Japonci vyhodili dělový člun Korjec do povětří a Varjag potopili. Válečné střety byly převážně na moři a nesly se v duchu japonských vítězství. Válka byla ukončena úplným japonským vítězstvím. Podepsáním portsmouthské mírové smlouvy (5. září 1905) se Japonsko zbavilo hrozby z ruské strany a tím dostalo souhlas volně nakládat s Koreou. Stejný souhlas obsahovala i tajné Taft-Kacurovo memorandum¹⁸³ z července 1905, podepsané s USA. Japonsko mělo podporu i od Anglie, a tak mu nic nestálo cestě v ovládnutí Korejského poloostrova. Do Koreje byl vyslán japonský politik Itó Hirobumi¹⁸⁴ s úkolem ustavit zde protektorát.

- Rusko získává tajnou koncesi na kácení dřeva v oblasti podél řeky Ja-lu¹⁸⁵
- otevření přístavu Jongampcho pro obchodní účely¹⁸⁶
- Japonsko omezuje ekonomické aktivity v Koreji
- Korea vyhlašuje neutralitu
- 20. ledna 1904 jednání mezi Ruskem a Japonskem v Petrohradě¹⁸⁷

¹⁸³ Tato tajná dohoda měla hájit zájmy obou stran. USA z obavy před budoucí expanzí Ruska na Dálný východ souhlasilo s japonskou nadvládou nad Koreou a na oplátku očekávalo uznání vlastních zájmů na Filipínách.

¹⁸⁴Viz Biografická část pozn. 27

¹⁸⁵ Koncese byla pro Koreu velice nevýhodná a připravila jí o velké množství finančních prostředků, protože Rusko nevyplácelo slíbený podíl ze zisku.

¹⁸⁶ Rusko usilovalo o získání přístavu pod svou správou, ale proti tomu se silně ohradilo Japonsko a USA, a tak byl přístav otevřen pro obchodní účely. Ruský vliv v přístavu byl velice silný, což dokazuje ruské přejmenování na Port Nicholas (Mikulášův přístav).

¹⁸⁷ Jednání nedosáhlo žádných výsledků, protože ani jedna z mocností nechtěla ustoupit od svých požadavků. Rusko chtělo uznat japonské zájmy v Koreji výměnou za opuštění zájmů v Mandžusku, ale na to Japonsko nepřistoupilo, a tak byl válečný střet nevyhnutelný. Hulbert vidí válečný střet jako jedinou možnost a navíc uvádí nepřesné informace o tomto jednání. Podle něj Rusko přislíbilo Japonsku pouze jižní část poloostrova s tím, že samo bude nadále působit na severu, a proto se Japonci rozhodli, že jediným řešením bude válečný střet.

- 22. ledna 1904 japonský vojenský přidělenec vyžaduje od Koreje stanovisko ohledně případného střetu
- 2. února 1904 ukládá Rusko na ostrov Wŏlmido u Inčchŏnu 1500 tun uhlí
- Japonci vytvářejí v Koreji vojenské strategické body a staví mezi Sŏulem a Pusanem síť základen¹⁸⁸
- 8. února podepsání japonsko-korejské dohody, umožňující Japoncům obsadit přístav Inčchŏn jako svůj strategický bod¹⁸⁹
- Japonci zahajují nečekaný útok na ruskou základnu v Port Arthuru
- japonský křižník Asama útočí v Inčchŏnu na ruský křižník Varjag a dělový člun Korjec; neutrální francouzské a anglické lodě nalodí zraněnou ruskou posádku
- válka ukončena úplným japonským vítězstvím
- Rusko, Velká Británie a USA uznávají japonské zájmy v Koreji

Obě díla popisují tuto část detailně. Detailní popis se více vztahuje ke kapitole s názvem bitva u Čemulpcho (Inčchŏn) a zahrnuje četné informace nejen o průběhu vojenských akcí, ale i o technickém vybavení válečných křižníků. Pro bližší pochopení Hulbertova postoje k tomuto střetu je důležitá kapitola Rusko-japonská válka, kterou jsem za tímto účelem spojila s kapitolou Bitva u Čemulpcho. Na začátku kapitoly silně kritizuje ruskou politiku a odsuzuje její jednání (jeho nesympatie k ruské politice vyplývají už z předešlé kapitoly). Rusko obsadilo strategicky výhodné území přístavu Jongampcho a usilovalo o podepsání tajné dohody s korejskou vládou o jeho užívání. Proti tomu se silně ohradilo Japonsko a USA, a tak bylo území nakonec vyhlášeno za neutrální, ale Rusko to nerespektovalo a přejmenovalo přístav na Port Nicholas. Hulbertovo sympatie jsou během tohoto období stále na straně Japonska, a prý stejné vnímání měli i Korejci. Podle Hulberta vznikaly mezi lidmi různé fámy o tom, jak tento střet dopadne, a většina z nich se stavila spíše na stranu Japonců, protože jim byli bližší než Rusové. Vzhledem k tomu, že autor v této době žil,

¹⁸⁸ Tento fakt zmiňuje autor jako kontrast mezi Japonskem a Ruskem, které se na válku nepřipravuje.

¹⁸⁹ Japonsko pod pohrůžkou násilí donutilo Koreu podepsat dohodu, opravňující Japonsko obsadit strategické body v Koreji.

nelze tuto tezi zcela vyvrátit či potvrdit, protože víme, že na poloostrově, tj. mezi lidmi, nebyli žádní podporovatelé, jelikož jediní byli ve vládě a u dvora, a ti byli navíc zkorumpovaní, ale lze z toho vypozařovat zainteresovanost vůči Rusku. V každém případě znamenala válka pro Korejce jen bídu a obavy z toho, co přinese: „Do vyhlášení války žili Korejci v napětí. Viděli válku jenom jako všestrannou spoušť. Neměli žádné podvědomí o moderních válečných metodách nebo o imunitě civilistů. Válka pro ně znamenala narušení společenských pořádků, a mnohokrát bylo zjišťováno, zda se bude vést válka na korejské půdě nebo v Mandžusku. Korea byla jako kreveta mezi dvěma velrybami, jež se stane kořistí vítěze.“¹⁹⁰ Válka skončila podepsáním portsmouthské mírové smlouvy 5. září 1905. Touto dohodou získalo Japonsko ruský souhlas se svými zájmy v Koreji. Anglie a USA také uznaly japonské zájmy, a tak Japonsko mohlo přikročit k protektorátní fázi svého ovládnutí Koreje. V této části Hulbert ještě sympatizuje s Japonci, a to nejen jako s vítěznou mocností, ale také proto, že se domnívá, že Japonsko bude respektovat neutralitu Koreje a integritu korejského území. Hulbert byl pokrokového myšlení, tudíž se domníval, že „osvícené“ Japonsko může Koreji pomoci, a protože sympatizoval s navrhovanými reformami, viděl v japonském vítězství naději na modernizaci Koreje. Jeho naděje ale pomasly ve chvíli, kdy si uvědomil, že Japonsko žádnou neutralitu neuznává a touží jen získat Koreu. Během války (1904-1905) byl autor na japonské straně, ale začátkem října 1905 se od svého dlouholetého podporování japonské politiky odvrátil a postavil se do opozice. Ještě roku 1904 viděl Koreu jako energický rovnoprávní stát jdoucí směrem k modernizaci po boku Japonců, ale poté, co věděl, že žádná modernizace nepřijde a slibované reformy nebudou, rozhodl se stát po boku císaře Kodžonga a bojovat proti korejskému bezpráví, jak uvádí následující a zároveň poslední kapitola.

10. Japonci v Koreji

¹⁹⁰ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 187)

Japonci neměli od začátku svého působení v Koreji v úmyslu zachovat korejskou nezávislost a naopak usilovali o zřízení protektorátu. Japonská vláda přirozeně předpokládala, že protektorátní zřízení vzbudí vlnu protestů, a tak založila společnost Ilčinhö (Společnost jediného pokroku), jejímž úkolem bylo vzbudit v Korejcích pocit, že protektorát chtějí oni samotní. Nicméně tato instituce nebyla vřele přijata a fakt, že Společnost podporuje japonská vláda, Korejce odradil. Stejně tak tomu bylo u další společnosti Kungminhö (Národní společnost). Korejci založili svou společnost Poanhö (Společnost na podporu míru a bezpečnosti), jež byla mezi lidmi oblíbená a měla mnoho členů. Japonsku se nelíbila korejská iniciativa, a tak Společnost pro jistotu zakázali. Když se zbavili vlasteneckých sdružení, podnikli první kroky k uskutečnění svých cílů. Začali prosazovat rozsáhlou pozemkovou reformu, týkající se státní neobdělávané půdy, jež měla posloužit japonským účelům. Díky takto získané půdě mělo Japonsko dostatek pozemků pro vysloužilé samuraje, které potřebovalo nutně někde zaměstnat. Konfiskace půdy postihla nejvíce okolí Pchjŏngjangu, kde se skupovala jak půda, tak nemovitosti. Japonci vykupovali nemovitosti pod záminkou, že budou sloužit ve prospěch vojenských účelů. Domy byly nuceně prodávány pod cenou a životní úroveň rapidně klesala dolů. „Uklidit“ samuraje do Koreje byl od Japonska výborný tah a zabili tím dvě mouchy jednou ranou. Na severu země, kde doznávaly boje s Ruskem, si vybili samurajové svůj hněv a na Korejcích si léčili své ego. Celková korejská situace nevypadala dobře ani z pohledu sociálního a ani z ekonomického. Investice velkých finančních prostředků do stavby železnice Sŏul - Pusan poslala finanční systém ke dnu a zruinovala státní kasu. Japonsko ochotně poskytlo Koreji nevýhodnou půjčku (3 mil. jenů) a tím ji drželo v šachu. Stabilní měnová situace se Korejcům nelíbila, a tak prostřednictvím novin pořádali sbírku na vykoupení národního dluhu. Ale ani tento pokus neměl dlouhého trvání a byl Japonci přerušen. Proti utiskování Korejců se postavil císař Kodžong, který se rozhodl vyslat svého posla do USA.¹⁹¹ Mise spočívala v předání císařova dopisu, označeného císařskou pečetí, prezidentu Rooseveltovi. Dopis informoval o japonské agresi a žádal USA o pomoc

¹⁹¹ Poslem, jak známo, byl sám Hulbert. Mise se měla odvolat na smlouvu mezi Koreou z roku 1883, ve které je doložka o vzájemné pomoci v případě napadení třetí zemí.

při potlačení japonské snahy zbavit Koreu svrchovanosti za nelegálního užití síly a nátlaku. Japonci císařův plán odhalili, a ještě dříve než se jednání o korejské otázce uskutečnilo, vstoupil Itó Hirobumi do paláce v doprovodu svých jednotek a vyžadoval po císaři a vládě, aby přijali předem připravenou smlouvu o protektorátu. Korejští úředníci odmítli smlouvu podepsat, ale Japonci získali úřední pečeť. Na základě protektorátní smlouvy spravovalo Japonsko celou korejskou zahraniční politiku, a proto byla i mise v USA neúspěšná¹⁹². Protektorátní smlouva vzbudila u Korejců velkou vlnu nevole a mnozí vysocí úředníci na protest spáchali sebevraždu, jiní použili klasický způsob korejského odporu - předávání protestních listin císaři, ve kterých ho informují o svém nesouhlasu s protektorátním zřízením. Tímto je ukončena historická část v díle *The Passing of Korea*. Poslední kapitola se od ostatních odlišuje tím, že teprve v ní Hulbert vystupuje ze své zdánlivé nezájatosti a připojuje k výkladu vlastní zkušenosti jak s pozemkovou reformou, tak s tajnou misí do USA. V druhém díle *Hulbert's History of Korea* končí výklad těsně před podepsáním protektorátní smlouvy a jeho závěr patří souhrnnému popisu dlouhé korejské historie a Hulbertovo názorům na její budoucí vývoj: „Není parketou historika předpovědět budoucnost a ani se snažit nastítnit, co přinese, ale je dovolené vyjádřit svou víru v budoucí pozitivní vývoj Koreje, jež naváže na svou významnou historii.“¹⁹³

- 17. 6. 1904 návrh nové pozemkové reformy
- do Koreje přijíždí vojenský přidělenec Hasegawa Jošimiči¹⁹⁴
- vznik protijaponské společnosti Poanhö¹⁹⁵
- 22. 8. 1904 vznik projaponské společnosti Ilčinhö
- vznik další pro-japonské společnosti Kungminhö
- vznik společnosti na podporu vzdělání v Koreji¹⁹⁶

¹⁹² Viz biografická část.

¹⁹³ (Hulbert H. B., *Hulbert's History of Korea Volume I.*, str. 374)

¹⁹⁴ Hasegawa Jošimiči spravoval záležitosti ohledně rusko-japonské války a těsně po ní, dohlížel na poslední boje. V roce 1915 se stal generálním rezidentem v Koreji pro vojenské záležitosti.

¹⁹⁵ 16. července 1904 byla společnost násilně rozpuštěna.

¹⁹⁶ Společnost byla podporovaná a financovaná zejména cizinci a misionáři. Program na vzdělání měl mezi Korejci vždy úspěch, protože vzdělání bylo jedním z prostředků, jak se

- do funkce zvolen nový poradce pro ministerstvo financí Megata¹⁹⁷
- státní pokladna zruinovaná stavbou železnice Söul-Pusan
- ražba niklových mincí prohlubuje finanční nestabilitu
- Korejci přinuceni přijmout od Japonců nevýhodnou půjčku
- 1905 Itó Hirobumi připravuje smlouvu o protektorátu
- císař Kodžong vysílá do USA svého posla, aby informoval prezidenta Roosevelta o nezákonném jednání Japonska
- podpis japonsko-korejské protektorátní smlouvy
- selhání diplomatických jednání v USA¹⁹⁸
- na protest proti smlouvě spáchal císařův pobočník Min Jöng-hwan sebevraždu

Rok 1905 představuje zlom v Hulbertově vnímání Japonska v Koreji.: „Rok 1905 přinesl komplexní obrázek o japonských metodách se zacházením s cizími národy. Od začátku mělo Japonsko s Koreou údajně stejné úmysly, jako měla Anglie v Egyptě¹⁹⁹“. Ještě v roce 1904 japonský vliv v Koreji vítal, protože doufal, že bude prosazovat slíbené reformy vedoucí k modernizaci korejského národa a stále naivně věřil slibu o zachování nezávislosti Koreje. Až realita ho vyvedla z naivního myšlení a on si uvědomil, že Japonsko má s Koreou jiné úmysly, než chránit její nezávislost a pomáhat jí v modernizačním procesu, ale že chce Koreu prostě ovládnout, což dlouhodobě plánovalo. Veškeré provedené reformy nesly výhody pouze Japoncům a utiskovaly Korejce. O pozemkové reformě se Hulbert zmiňuje dlouze, navíc přidává do výkladu vlastní zkušenosti o jejím průběhu. Stejně tak popisuje i nevhodnou finanční reformu, jež dostala Koreu ještě do větší finanční tísně, než byla předtím. Byl doslova znechucený hyenismem, kterého se Japonci dopouštěli na Korejcích, a z toho důvodu se uvolil stát se poslem císaře Kodžonga a odjel na tajnou misi hájit korejská práva do Washingtonu za

Korejci domáhali svých práv, jelikož věřili, že právě vzděláním mohou dosáhnout kýžených výsledků.

¹⁹⁷ Megata 1853-1926, působil na královském dvoře jako poradce v oblasti finančnictví v letech 1904-1907.

¹⁹⁸ Viz Biografická část.

¹⁹⁹ (Hulbert, *The Passing Of Korea*, 1906, str. 212)

prezidentem Rooseveltem. Nicméně japonský vliv byl příliš silný a s ohledem na dříve podepsanou Taft-Kacurovo memorandum mezi Japonskem a USA neměl velké naděje v USA uspět. Mise měla být přísně utajena, ale špeh z japonského parníku Jokohama vystopoval tuto misi a oznámil císařův záměr japonským úřadům²⁰⁰

Zpráva o uzavřeném protektorátu byla rychle rozšířena do světa, a ještě dříve než byl v USA autor přijat k sezení s prezidentem Rooseveltem v zastoupení ministra zahraničí, byly všechny naděje ztraceny. Zpráva o protektorátu vzbudila vlnu odporu a na protest spáchalo mnoho vysokých úředníků sebevraždu. Jedním z nich byl Min Jöng-hwan, Hulbertův přítel a císařův pobočník. Kapitola končí citátem *dulcit pro patria mori-sladké je zemřít pro svou zemi*.

Výše jsem se zmínila o tom, že v této kapitole nastal u Hulberta obrat, jenž se týká změny ve vnímání japonského vlivu v Koreji. Ale nejenom tím je poslední kapitola výjimečná. V předchozích kapitolách se sice autorova postava angažuje, ale autor na ni nepoukazuje, a to ani v případě, kdy byl svědkem císařova útěku na ruské vyslanectví²⁰¹ nebo dokonce přímo spolupracoval na novinách Klubu nezávislosti. V poslední kapitole nastává zvrát a Hulbert o své osobě píše a vykládá vlastní zážitky. Proč se o sobě nezmiňuje dříve je diskutabilní, ale jedna z tezí je, že chtěl spojit své jméno až s japonským odporem. Hulbert jako misionář v pravém smyslu a vždy podporoval reformy, jež podporují „světovou osvětu“. Takové byly japonské reformy Meidži, a tak se domníval, že prosazování podobných reforem v Koreji bude přínosné. Zpočátku tomu tak bylo, ale po japonském vítězství v japonsko-ruské válce nabraly reformy jiný směr. Z jeho emotivního popisu situace, kdy ho korejská vdova kvůli pozemkové reformě prosila, aby si odkoupil její dům dříve, než Japonci, plyne, že nové reformy neměly pro Koreu žádný „osvětový“ charakter, a tak se proti nim postavil. S císařem Kodžongem udržoval blízké vztahy, a tudíž byl právě on vybrán císařem na tajnou misi do Washingtonu. I po návratu se zabýval hájením korejských práv a využíval k tomu různé prostředky.

²⁰⁰ Viz Biografická část.

²⁰¹ Kapitola IX – vražda královny.

Jedním z nich bylo publikování do časopisu *Korean Review*, kde velmi ostře kritizoval japonskou politiku nebo pořádal cyklus přednášek na toto téma. Dalším jeho činem na záchranu Koreje byla účast na mírové konferenci v Haagu v červnu 1907.²⁰² O jeho účasti na konferenci byl informován Itó Hirobumi, který tehdy působil jako generální rezident v Koreji a měl na starost záležitosti kolem diplomacie. Hulbert se stal okamžitě v Koreji nevítaným a měl do ní omezený přístup, a proto se musel stáhnout do pozadí, kde byl navíc neustále pod japonským dozorem. To mu ale nezabránilo v publikování několika sbírek korejského folklóru.²⁰³ Ani císař Kodžong, z jehož popudu se uskutečnila mise do Haagu, neunikl japonskému hněvu a byl donucen vzdát se trůnu ve prospěch lehce ovlivnitelného Sundžoga, který podepsal další dohodu s Japonci, dávající generálnímu rezidentovi pravomoc zasahovat do všech záležitostí vnitřní zprávy.²⁰⁴ S novou pravomocí byla pod záminkou rozpočtových škrťů rozpuštěná korejská armáda a navíc Japonsko získalo moc nad policejním systémem, a tak už nic nebránilo Japoncům v anexi Koreje.²⁰⁵ Po anexi měl autor přístup do Koreje zcela zakázaný, ale přesto svůj boj za Koreu nevzdal a objížděl nejprve evropské a později americké státy a všude kde byl, referoval o bezpráví, které bylo na Koreji spácháno. Koreu navštívil až po 40 letech v roce 1949 a krátce na to zemřel.

²⁰² Hulbert odjel do Evropy, aby mapoval tamní situaci, a poté se přesunul do Haagu v Nizozemsku, kde se přimlouval za Koreu u ostatních diplomatů. Byl jakýmsi předvojem pro korejskou delegaci, která nakonec nebyla vůbec přijata a akce skončila fiaskem, i když alespoň získala světovou publicitu.

²⁰³ *Tales of Korean Grandmother* (tradiční korejské pohádky) a *Omjee the Wizard*.

²⁰⁴ (Carter J. Eckert, 2001, str. 175)

²⁰⁵ 22. 8. 1910 zkoncipoval korejský premiér I Wan-jöng s Japonci anekční smlouvu, která byla vyhlášena o týden později 29. srpna 1910.

III. ZÁVĚR

Napsání této práci mi umožnilo dívat se na západní misionáře v Koreji z jiného úhlu. Když přišel Hulbert do Koreje, neměl téměř žádné ponětí, do čeho jde, a přesto se nebál to zkusit. Možná kvůli mladické nerozvážnosti se vydal tak daleko od domova do neznámé země, aby se stal učitelem angličtiny. V době příjezdu do Koreje mu bylo pouhých dvacet tři let, ale přes svůj mladý věk dokázal upoutat pozornost samotného korejského krále a dostat se do jeho přízně. V jednu dobu byl Hulbert dokonce osobní poradce císaře pro zahraniční dění. Jeho pobyt v Koreji poznamenala doba, ve které se zde nacházel. Na vlastní kůži zažil události, jako byla čínsko-japonská válka, rolnické povstání, japonsko-ruská válka a jiné. Všechny tyto události poznamenaly jeho působení v zemi, ale bohužel téměř vždy v negativním měřítku. Jeho učitelská praxe skončila v rámci rozpočtových škrťů a misionářskou činnost nakrátko nahradila činnost diplomatická, během níž podnikl na příkaz císaře Kodžonga tajnou misi do Washingtonu a také misi do Haagu. Ani jedna z těchto misí nebyla úspěšná a Hulbert musel kvůli politické situaci Koreu opustit a už se do ní nesměl vracet. Během svého více než dvacetiletého působení v Koreji nashromáždil velké množství materiálů a zkušeností, které mu pomohly k vytvoření významných děl jako Hulbert's History of Korea a The Passing of Korea. S psaním měl velké zkušenosti, protože působil jako editor v časopisech The Korean Repository a Korean Review. Jeho jazykovou dovednost procvičila tvorba pro noviny Independent či rozsáhlé lingvistické dílo o srovnávací analýze korejské jazyka s kmeny jazyků tunguzských, jejíž analýze bych se chtěla věnovat ve své magisterské práci.

Při srovnávací analýze historických děl Hulbert's History of Korea a The Passing of Korea s ohledem na stav současného poznání jsem došla k zajímavému zjištění, že některé pasáže jsou u obou děl totožné a jiné

naprosto odlišné.²⁰⁶ Odlišnost se týká především datace, jež se v některých případech odlišuje nejen u obou děl vzájemně, ale ani nesouhlasí se současným výzkumem. Hulbert měl v dispozici různorodé prameny, ze kterých pro svá díla čerpal. Poznat, z jakého pramenu výklad pochází, není obtížné, protože v případě čínských pramenů, jsou historické události popsány z čínského pohledu (to se týká především starověké historie) a v případě japonských pramenů z japonského pohledu. Korejské prameny zaměňují historicky neprokázané postavy za reálné a výklad dobových událostí často staví na legendách (starověká a středověká historie). Naproti tomu, pokud se opírá o západní prameny, uvádí nepřesné informace a chybnou transkripci. Ať už Hulbert využíval ke své práci jakékoliv prameny, vytvořil dílo na svou dobu unikátní a zcela bezkonkurenční. A z tohoto pohledu bude vždy vnímán.

V roce 1999 vznikla na jeho památku společnost (Hulbert Memorial Society), kterou založili Korejci za účelem pořádání každoročních setkání v den výročí jeho úmrtí. Podle společnosti byl Hulbert čestný a spravedlivý muž, a dokonce o něm tvrdí, že miloval Koreu více než Korejci. S přihlédnutím k výkladu dějin, které sám žil je tvrzení společnosti nadsazené, protože kdyby byl Hulbert opravdový čestný muž a hrdina, jak ho někteří členové společnosti nazývají, nehájil by své egoistické zájmy a upřednostnil by potřeby lidu. Z jeho výkladu vyplývá, že jeho hlavním cílem v Koreji bylo šířit křesťanství a vzdělání směrem k pokrokovému vidění. Všechno, co stálo proti jeho cíli, ve svém díle odsuzoval. Nedokázal do Koreje vidět a číst její potřeby. Viděl jen ty své a za každou cenu usiloval o jejich prosazení a z praktického hlediska mu nezáleželo, na čí straně bude stát při jejich uskutečnění, hlavně když je ta strana bude podporovat.

Jsem si plně vědoma toho, že Hulbertově osobnosti a dílu lze věnovat mnohem více pozornosti a má práce přinese neucelené poznatky z této oblasti, a proto bych se jí nadále chtěla věnovat ve své magisterské práci.

²⁰⁶ Odlišné pasáže jsou vyznačené přímo v textu nebo v poznámce.

IV. BIBLIOGRAFIE

- **Hulbert**, Homer B. : *History of Korea*. New York, Hillary House Publishers 1962
- **Hulbert**, Homer B. : *The passing of Korea*. Söul, Yöñse University Press 1969
- **Hulbert**, Homer B. : *The Korea review*. Söul, 1901
- **Hulbert**, Homer B. : *Omjee the wizard: Korean folk stories*. Springfield, Milton Bradley Company 1925
- **Hulbert**, Homer B, Kim, čong-u. : *Hankugöwadrabidaöüi pigjojöngu*. (한국어와 드라비다어의 비교연구). Söul, Kjöngnamtähakkjočchulpchanbu (경남대학교출판부) 1908
- **Löwensteinová**, Miriam: *Králové, královny a hrdinové starověké Koreje*. Praha: OÚ AV ČR, 2003.
- **Eckert**, C. J., Lee, Ki-baik, Lew, Young-Ick, Wagner E.W.,Robinson, M.: *Dějiny Koreje*. Praha: NLN 2001

http://www.koreasociety.org/arts/book_cafe/homer_hulbert_crusader_for_korea.html

<http://www.dynamic-korea.com/opinion/view>

V. PŘÍLOHA

1) památník Homera B. Hulberta v Janghwado.

archív autorky

2) detailní pohled na památník

archív autorky

3) portrét Homera B. Hulberta

<http://www.dynamic-korea.com/opinion/view.php>